

ТӨЛ
ӘСКЕРІМІЗДІҢ
ТАРИХИ
ҚАДАМДАРЫ

4 - бетте

ЧЕЛОВЕК
ДОЛГА

6 - бетте

АРДАҚТЫ
АРДАГЕРГЕ
МЫҢ
ТАФЗЫМ

8 - бетте

facebook.com/sarbaz.kzinstagram.com/sarbaz.kzvk.com/sarbaz.kz[twitter / @SarbazKz](https://twitter.com/SarbazKz)

WWW.SARBAZ.KZ

АСТАНАДА ПРЕЗИДЕНТТІҢ ҚАТЫСУЫМЕН
БҮКІЛАРМИЯЛЫҚ КЕҢЕСІ ӨТТІ

АҚОРДА

5 МАМЫР, 2023 ж.

Елордадағы ЕХРО конгресс-орталығында Қарулы күштер, Мемлекеттік күзет қызметі, ҰҚК Шекара қызметі, Ұлттық ұлан және Төтенше жағдайлар министрлігі әскери қызметшілерінің форумы өтті.

Күштік ведомстволардың басшылары мен жауынгерлік оқу үздіктерін Қазақстан Президенті – Қарулы күштердің Жоғарғы Бас қолбасшысы Қасым-Жомарт Тоқаев қарсы алды. Ол әскери қызметшілер мен ардагерлерді кәсіби мереке – Отан қорғаушылар күнімен құттықтады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Қарулы күштері мемлекетіміздің сенімді тірегі екенін атап өтті.

– Отанымыздың аумақтық тұтастығын сақтау – біздің қасиетті парызымыз. Ата-бабаларымыз ғасырлар бойы ешкімнің де кең байтақ жерімізге қол сұғуына жол бермеді және оны сақтауға өсиет етті. Біздің басты міндетіміз – осынау ұлы мұраны көздің қарашығындай сақтау. Біз ұрпақтарымызға біртұтас және күшті мемлекетті қалдыруымыз керек. Елдегі бейбітшілік пен тұрақтылықты қорғай отырып қана, біз прогрессивті және дамыған мемлекет құра аламыз. Қарулы күштер осы іргелі құндылықтарды сенімді қорғауға арналған, – деді Президент.

Жоғарғы Бас қолбасшы күштік құрылымдар заманауи талаптарға сай болуы тиіс екенін атап өтті. Ол үшін Арнайы операциялар күштерінің қолбасшылығы құрылғанын, Десанттық-шабуылдау әскерлерінің жауынгерлік дағдыларын жетілдіру бойынша тиісті жұмыстар жүргізіліп жатқанын атап өтті.

– Аумақтық қорғаныс күштерінің әлеуеті нығайып, азаматтық қорғаныс бөлімдері қалыптасуда. Арнайы мақсаттағы бөлімшелерді дамыту жедел қарқынмен жалғасуда. Оларды біртіндеп қажетті жабдықтармен қамтамасыз ету керек. Осы міндеттердің бәрін белгіленген мерзімде аяқтау қажет. Жағымсыз құбылыстарға қарсы тұруда мемлекеттік органдардың өзара тығыз іс-қимылын құру өте маңызды. Мықты армия – бейбітшілік пен тыныштықтың кепілі, – деп түйіндеді Мемлекет басшысы.

Бүкілармиялық кеңесте күштік құрылымдарды тиімді үйлестіру, әскерлердің жауынгерлік дайындығы мен жауынгерлік қабілетін арттыру мақсатында қандай жұмыстар жүргізіліп жатқаны туралы Қорғаныс мини-

стрі генерал-полковник Руслан Жақсылықов баяндады. Бірлескен оқу-жаттығулар ұйымдастырылуда. Онда жағдайды дамыту нұсқалары модельденіп, іс-қимыл алгоритмі жасалады, сондай-ақ есеп жүргізіліп, мемлекеттің әскери ұйымының әлеуеті анықталады.

– Ведомствоаралық деңгейде облыстардың қорғаныс кеңестерімен өзара іс-қимыл мәселелері пысықталуда, қорғаныс-өнеркәсіп кешені кәсіпорындарының мүмкіндіктері бағалануда, – деп нақтылады Қорғаныс министрі.

Қорғаныс ведомствосының басшысы өз сөзінде

әскери қызметшілердің мәртебесін арттыру, әлеуметтік пакеттің сапасын жақсарту, тұрғын үй және зейнетақы салаларындағы кепілдіктерді нығайту мәселелерін де қозғады.

– Әскери қызметшілерді әлеуметтік қолдау мақсатында мемлекет қабылдаған шаралар әскери ұжымдар мен өз өмірін Отанға қызмет етуге арнаған адамдардың отбасындағы моральдық-психологиялық ахуалға оң әсер етеді, – деді ол.

Кеңес барысында Мемлекеттік күзет қызметі бастығының орынбасары – Айрықша мақсаттағы күштердің қолбасшысы Айтқұрман Омарбеков, ҰҚК төрағасының орынбасары – Шекара қызметінің директоры Ерлан Алдажұманов, Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы Еркін Ботақанов, Қарулы күштердің ардагері Серікбай Оңбаев, әскери қызметші Ади Таласбаев сөз сөйледі.

Форумда Қарулы күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың үздік әскери қызметшілерін марапаттау рәсімі өтті. ІІІ дәрежелі «Айбын» орденімен ҰҚК Түркістан облысы бойынша Шекара қызметі департаментінің аға нұсқаушысы Қуаныш Бабақұлов марапатталды. «Ерлігі үшін» медалімен Ұлттық ұлан 6654 әскери бөлімінің взвод командирі Байсейіт Лисбаев, Батыс Қазақстан облысы Төтенше жағдайлар департаменті Өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметінің № 1 мамандандырылған өрт сөндіру бөлімінің бөлімше командирі Данияр Рахматалиев марапатталды.

Қорғаныс министрлігіне қарасты 19033 әскери бөлімі минадан тазарту бөлімшесінің командирі Мейір Алдабергенов пен Мемлекеттік күзет қызметінің қызметшісі Дәурен Рамазан «Жауынгерлік ерлігі үшін» медалімен марапатталды.

Іс-шараға қатысушылар үшін Қарулы күштерге, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарға арналған бірыңғай далалық киім үлгілері көрсетіліп, тақырыптық фотокерме ұйымдастырылды. Әскери фотолішкілердің еңбектерінде әскери жаттығулардың, армиялық жарыстардың және маршруттардың жарқын сәттері бейнеленген.

АҚОРДАДА ПРЕЗИДЕНТ
БІРҚАТАР ОФИЦЕРЛЕРГЕ
МЕМЛЕКЕТТІК НАГРАДАЛАР
МЕН ГЕНЕРАЛДЫҚ ПОГОНДАР
ТАБЫС ЕТТІ

Отан қорғаушы күні қарсаңында кезекті әскери атақтар, мемлекеттік және ведомстволық наградалар беріліп, Қарулы Күштердің жауынгерлік әзірлігін және мемлекеттің қорғаныс әлеуетін нығайтуға күнделікті жауынгерлік еңбегімен үлес қосып жүрген, ел қауіпсіздігі мен бейбітшілік күзетінде тұрған азаматтардың еңбегі атап өтілді.

"Жоғары әскери және арнаулы атақтар, сыныптық шендер мен біліктілік сыныптарын беру туралы" ҚР Президентінің Жарлығымен "генерал-лейтенант" әскери атағы Құрлық әскерлерінің бас қолбасшысы Талғат Қойбақова, "генерал-майор" әскери атақтары – Бас штаб Ұйымдастыру-жұмылдыру жұмысы департаментінің бастығы Бауыржан Артықова, Құрлық әскерлері бас қолбасшысының орынбасары Самат Төлепбаева, Арнайы операциялар күштерінің қолбасшысы Болат Жорбаева, 14776 әскери бөлімінің командирі Қанатай Далматовқа, 14776 әскери бөлімі командирінің бірінші орынбасары Ермек Байтөлеуовке, Қарулы Күштердің Қару-жарақ бастығы Бақытбек Сыдықоваға берілді.

Сонымен қатар, Мемлекет басшысының Жарлығымен бірқатар әскери қызметшілер мемлекеттік наградаларға ие болды. І дәрежелі "Даңқ" орденімен Қорғаныс министрінің бірінші орынбасары – ҚР Қарулы Күштері Бас штабының бастығы генерал-лейтенант Марат Құсайынов марапатталды. ІІ дәрежелі "Даңқ" орденімен "Шығыс" өңірлік қолбасшылығы әскерлерінің қолбасшысы генерал-майор Қуанышбек Үштаев наградалды. ІІ дәрежелі "Айбын" орденімен 97616 әскери бөлімінің командирі полковник Тайыр Жұматаев, Әскери полиция бас басқармасы бастығының орынбасары полковник Дастан Нұрқелдиев, Қорғаныс министрлігі Әскери клиникалық госпиталі бастығының орынбасары полковник Ғалымжан Омаров мадақталды.

Одан бөлек, "Жауынгерлік ерлігі үшін" медалі 10810 әскери бөлімі мототқыштар батальоны мергендер взвоының командирі 3-сыныпты сержант Алмас Қонысбаеваға табыс етілді.

ҚҰРМЕТТІ САРБАЗДАР МЕН СЕРЖАНТАР, ОФИЦЕРЛЕР МЕН ГЕНЕРАЛДАР!
ҚҰРМЕТТІ АРДАГЕРЛЕР!

Жеке өз атымен және Қорғаныс министрлігінің жеке құрамы атынан Отан қорғаушылар күні мен Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 78 жылдығына орай шын жүректен шыққан құттықтауды қабыл алыңыздар!

Біз Қазақстан әскеріндегі үздік дәстүрлерді ел қорғаған баяндур бабалар ерлігінің, сондай-ақ Ұлы Отан соғысына қатысушылардың майдан даласында көрсеткен қайталанбас қаһармандығының заңды жалғасы деп білеміз.

Қарулы Күштердің әскери қызметшілері ел тәуелсіздігінің сенімді қорғаны бола отырып, мұқалмас жігері мен қайсар рухын паш етуде.

Бүгінде халқымыздың тыныштығын қорғауға қабілетті қазіргі заманғы Қарулы Күштер қалыптасып, қарыштап дамып келе жатқанын сеніммен айтуға болады.

Заңнамалық база әскери доктрина мен республика Қарулы күштерін дамыту тұжырымдамасының жалпы мәселелерін түбегейлі шешіп берді. Сонымен бірге бұл жағдайға Қазақстанның әлеуетті мүмкіндіктері мен сыртқы әлемнің болмысы да негізгі критерий болып отыр.

Әскери әлеуетті нығайтумен қатар, ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің аса маңызды басымдығы ретінде екіжақты және көпжақты қатынастарды дамытуға, Ұжымдық қауіпсіздік жүйесіне қатысуға негізделген пәрменді саяси дипломатия құралдары айқындалды.

Қазақстан ауқымды халықаралық ынтымақтастықтың белсенді қатысушысы болып қала береді. Бұл бағытта әлемнің көптеген дамыған елдерімен әріптестікті тереңдетіп, БҰҰ аясындағы операцияларға қатысамыз.

Бүгінде қазіргі заманғы талапқа сай жақсы жарақтанған әскеріміз бар. Болашақта да қауіпсіздікті қамтамасыз етудің маңызды құралы және Отанның шынайы патриоттарынан тұратын тірек болып қала береді.

7, 9 мамыр мерекелерінің қатар келуі Отан қорғаушылардың ұрпақтар сабақтастығын көрсетеді.

Ұлы Отан соғысы адамзат тарихындағы ең қайғылы беттердің бірі ретінде өшпес із қалдырды.

Жас Отан қорғаушылары үшін майдангерлердің даңқты жауынгерлік жолы өмір мектебі бола қала бермек. Олардың жаңиярлық ерлігінен үлгі алып өскен Қазақстан жауынгерлері өз міндеттерін атқаруға адал.

Бүгінгі мерекеде өз өмірін ел қорғауға арнаған, Отанына берген аяны адал әскери қызметшілерді құттықтаймын. Жауынгерлік кезекшілік атқаратын, еліміздің әуе кеңістігін күзететін адамдарға ерекше алғысымды жеткізім келеді.

Бітімгерлік қызметке қатысатын әскери қызметшілер де айрықша құрметке лайық.

Қарулы күштердің жеке құрамы алдағы уақытта да өздеріне жүктелген міндеттерді адал атқарып, абыройлы қызметімен үлгі болып, аға буын – қазақстандық жауынгерлердің игі дәстүрлерін жалғастыра беретініне сенімдімін.

Барлық әскери қызметшілерге, соғыс және Қарулы күштердің ардагерлеріне, еліміздің азаматтарына мықты денсаулық, амандық және ашық аспан тілеймін.

Құрметпен, Қазақстан Республикасының
Қорғаныс министрі генерал-полковник Р. Жақсылықов

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СОВРЕМЕННОЙ АРМИИ ВО БЛАГО БЕЗОПАСНОСТИ СТРАНЫ

Обретение Казахстаном независимости ставило перед новым государством множество вызовов. Для защиты территории и населения, а также для противодействия внешним угрозам 7 мая 1992 года Первый Президент страны Н. А. Назарбаев подписал Указ о создании Вооруженных Сил. Сегодня армия Казахстана – это полнокровный и полноценный государственный институт, направленный на решение разнообразных задач. О деятельности Вооруженных Сил Республики Казахстан на современном этапе, а также о целях и задачах в интервью газете «Сарбаз» рассказал заместитель министра обороны РК генерал-лейтенант Султан Камалетдинов.

- В 2022 году Глава государства подписал Указ «О внесении изменений в военную доктрину Республики Казахстан». Одним из главных изменений стало увеличение боевого потенциала сухопутного, военно-воздушного и военно-морского компонента военной организации государства за счет создания необходимого комплекта войск (сил), вооружения, военной техники и запасов материальных средств. Каким образом реализуются данные изменения? Расскажите о проводимой работе.

Прежде всего, нужно отметить, что в 2021 году Президент страны Касым-Жомарт Токаев утвердил новую Стратегию национальной безопасности и Концепцию развития Вооруженных сил до 2030 года.

Заложенные в них меры направлены на совершенствование структуры и состава Вооруженных Сил, системы управления и подготовки войск, повышение технической оснащенности, развитие территориальной обороны, системы всестороннего обеспечения, человеческого капитала, военного образования и науки, а также военной инфраструктуры.

Поручения, данные Верховным Главнокомандующим по повышению боеспособности армии, обновлению парка техники, повышению мобильности войск, в том числе путем наращивания возможностей военно-транспортной авиации, повышению престижа и привлекательности срочной воинской службы, реализуются.

В целях повышения оперативности реагирования Десантно-штурмовые войска выведены из состава Сухопутных войск как самостоятельный род войск.

Пересматриваются подходы к формированию территориальных войск. Проводится совместная с местными исполнительными органами работа по наращиванию их материального обеспечения и развитию инфраструктуры.

В целях обеспечения эффективной координации между силовыми структурами в кризисных ситуациях выработан единый алгоритм действий госорганов, определены особенности применения Вооруженных Сил.

- Развитие военного дела не стоит на месте: меняются подходы, методы ведения боевых действий. В соответствии с нынешними реалиями в каких направлениях планируется развивать и совершенствовать боевую подготовку?

В настоящее время выработана новая последовательность подготовки воинских частей постоянной боевой готовности Сухопутных войск, рассчитанная на полугодичный цикл.

В практику подготовки подразделений внедрены новые упражнения и тренировки по огневой выучке.

На тактических занятиях отработываются вопросы противодействия незаконным вооруженным формированиям в городе и в горной местности, при этом продолжается обучение «классическим» оборонительным и наступательным видам боя.

Внедряются новые формы и способы применения войск, элементы которых апробированы на стратегических учениях «Батыл Тойтарыс».

- За годы независимости в казахстанскую армию поступили тысячи единиц вооружения и военной техники. Какие Вы можете выделить наиболее современные образцы ВВТ, вставшие на вооружение за последние годы? Насколько в целом имеющаяся техника позволяет решать поставленные задачи?

Ежегодно предусматривается приобретение авиационной, бронированной, автомобильной и специальной техники, артиллерийского вооружения, техники для Вооруженных Сил.

За короткий промежуток времени обновлен парк военно-транспортной авиации современными самолетами С-295, проводится работа по приобретению самолетов большой грузоподъемности. Сегодня на вооружении состоят современные истребители, боевые вертолеты, радиолокационные станции казахстанско-французской разработки, современные зенитно-ракетные комплексы, бронированные колесные машины и многое другое.

Применяются комплексы беспилотных летательных аппаратов различного класса и предназначения Skylark-1LEX, Hermes-90. В войсках имеется разведывательно-ударный беспилотник Wing Loong-1. Созданы отечественные разведывательно-огневой и разведывательно-ударный комплексы с использованием возможностей БПЛА.

Для обеспечения безопасности мы расширяем деятельность в космическом пространстве в таких направлениях, как связь, картографирование, навигация, разведка, дистанционное зондирование Земли.

Новые образцы военной техники позволили совершенствовать способы боевого применения войск и решать поставленные задачи.

- С момента образования Вооруженных Сил в нашей стране была сформирована система военного образования. Расскажите о ней.

За годы независимости в Казахстане сформирована национальная система подготовки военных кадров.

Среднее образование представлено Республиканскими школами «Жас улан» в городах Алматы, Караганда и Шымкент. Техническое и

профессиональное образование представлено Кадетским корпусом, осуществляющим подготовку младшего командного состава. Создание его положило начало формированию в Вооруженных Силах института сержантов, который не уступает аналогам в передовых армиях мира.

Учебное заведение закрепило свои позиции в системе военного образования. Сейчас выпускники Кадетского корпуса проходят службу на различных должностях Вооруженных Сил, являясь помощниками командиров.

Специалистов почти всех видов и родов войск Вооруженных Сил готовят в трех военных высших учебных заведениях. Военный институт Сухопутных войск имени Халық қаһарманы, Героя Советского Союза Сағадата Нурмағамбетова, который является кузницей военных кадров для самого многочисленного вида Вооруженных Сил. Более 70% младшего офицерского состава являются выпускниками данного учебного заведения.

С целью подготовки специалистов для частей ПВО, войск связи, АСУ, информационной (кибер) безопасности создан Военно-инженерный институт радиоэлектроники и связи.

Центром подготовки летного и инженерно-технического состава не только для Военно-воздушных сил, но и для авиации МВД и ПС КНБ РК, является Военный институт Сил воздушной обороны имени дважды Героя Советского Союза Т. Я. Бегельдинова.

Создано уникальное учебное заведение - Национальный университет обороны. Университет является межведомственным учебно-методическим центром, где послевузовский уровень образования представлен научно-педагогической, профильной магистратурой и докторантурой для оперативно-тактического и стратегического звеньев управления.

При Национальном университете обороны наряду с факультетом Национальной гвардии созданы факультет Пограничной службы КНБ, факультет Службы государственной охраны. Университет нашел признание среди ведущих вузов мира и принят в Оксфордское сообщество и Евразийскую ассоциацию университетов.

Во всех наших военных

вузах обучаются военнослужащие Кыргызстана, Таджикистана и Армении, что свидетельствует о высоком статусе военного образования Казахстана.

Одновременно, с целью обмена опытом казахстанские военнослужащие обучаются в вузах и учебных центрах Армении, Беларуси, Кореи, Китая, России, Пакистана, США и Турции.

Большая роль уделяется подготовке военно-обученного резерва. Обучение ведется на 37-ми военных кафедрах при гражданских высших учебных заведениях по 70 военно-учетным специальностям.

Наряду с профессиональным образованием, в военных учебных заведениях Казахстана предусмотрены также курсы переподготовки и повышения квалификации военнослужащих и служащих.

Казахстан стал одним из немногих государств, где создан полный цикл подготовки военных кадров от первичного звена сержантов до генералов по различным отраслям военного дела.

- В этом году стартовал совместный проект Министерства обороны и казахстанских вузов по предоставлению возможности получения высшего образования после армии. Как сейчас реализуется проект, сколько вузов принимают в нем участие? Каких долгосрочных целей планируется добиться благодаря данному проекту?

Да, действительно, на сегодняшний день заключены меморандумы с 73 вузами страны о предоставлении льгот при поступлении отслужившим воинам, а в выходные дни солдатам предоставляется время для их подготовки к поступлению.

Данная льгота предусматривает предоставление всем гражданам, отслужившим срочную воинскую службу, возможности поступления на обучение в вузы на платной основе в течение двух лет после прохождения срочной воинской службы по результатам собеседования без учета Единого национального тестирования.

Причем поступать они смогут в течение календарного периода, например, после окончания установленного срока воинской службы. А пройти обучение на военной кафедре вузов все бывшие военнослужащие смогут бесплатно и без экзаменов.

Отдельным, наиболее достойным военнослужащим, дисциплинированным и достигшим в период срочной службы высоких результатов в боевой подготовке, будет предоставлена возможность получения бесплатного высшего образования за счет вуза.

Данная инициатива предусматривает стимулирование граждан к прохождению срочной воинской службы, а также улучшение качества организации и проведения призыва граждан на срочную воинскую службу.

- Сегодня армия нашей страны вступает в новый этап цифровой модернизации, обретая свой новый «цифровой облик». Каковы основные цели и задачи новой цифровой интеграции в Вооруженных Силах? Какие еще новшества планируется внедрить в ближайшее время?

В этом направлении мы не стоим на месте. В рамках совершенствования системы военного управления продолжается внедрение цифровых технологий во все сферы деятельности Вооруженных Сил.

Планируется создать систему АСУ высшего звена управления и Сухопутных войск. Для полноценного обеспечения цифровыми картографическими материалами приобретен программный продукт и классификаторы условных знаков.

В прошлом году в Силах воздушной обороны региональные подсистемы объединены в единую систему с органами управления гражданской авиацией (РГП «КазАэрНавигация»), организован обмен информацией о воздушной обстановке.

В настоящее время проводится разработка автоматизированных систем для видов и родов войск Вооруженных Сил Республики Казахстан.

Министерство обороны является первым государственным органом страны, которым была

разработана и утверждена Стратегия цифровой трансформации Вооруженных Сил на 2023-2025 годы.

При взаимодействии с информационно-аналитическим порталом «SmartData.kimnet» реализована в проактивном режиме с уведомлением в личном кабинете или SMS услуга отсрочки/освобождения от призыва на срочную воинскую службу по различным причинам. Это касается обучающихся в вузах, имеющих на своем иждивении ребенка (детей), воспитываемых без матери, занятыми уходом за членами семьи (инвалидами) и т.д.

В цифровой формат переведен учет военнообязанных и призывников, что позволило автоматизировать работу местных органов военного управления.

Проект показал свою эффективность в формировании единой информационной среды и обеспечении доступности для граждан государственных услуг, оказываемых Министерством обороны.

- Важным аспектом деятельности Вооруженных Сил является международное сотрудничество. С какими странами и по каким направлениям сегодня взаимодействует наша армия?

В целях поддержания и обеспечения постоянной высокой боевой готовности Вооруженных Сил, а также для изучения передового опыта и современных практик ведения военных действий, Министерство обороны

Республики Казахстан выстраивает партнерские отношения со многими странами ближнего и дальнего зарубежья. Помимо вооруженных сил государств-членов ОДКБ, Шанхайской организации сотрудничества и СНГ, укрепляется сотрудничество с вооруженными силами стран Европы и Азии. В частности, тесное взаимодействие налаживается с Индией, КНР, Республикой Корея, Пакистаном, США, Турцией и Узбекистаном. В рамках двустороннего и многостороннего сотрудничества на плановой основе проводятся мероприятия оперативной и боевой подготовки.

- Как известно, в казахстанской армии большое внимание уделяется военно-патриотическому воспитанию. Как сегодня проводится эта работа? Меняются ли подходы с учетом современных требований развития государства?

Патриотизму необходимо отводить особое место во всех сферах жизни общества. Военно-патриотическое воспитание – это комплексная, многоплановая и скоординированная деятельность.

Министерством обороны приняты действенные и практические меры в этом направлении. В тесном взаимодействии с местными исполнительными органами, ветеранскими организациями, культурными центрами мы проводим различные мероприятия военно-патриотического характера.

В то же время, мы не ограничиваемся работой только с военнослужащими. Важным остается военно-патриотическое воспитание молодежи. Молодые люди должны иметь возможность приобрести личностные морально-психологические качества, которые помогут им в жизни противостоять различным негативным тенденциям.

Действенной формой военно-патриотического воспитания остается практика «дней открытых дверей», когда школьники могут прийти в воинскую часть, увидеть процесс учебно-боевой подготовки военнослужащих, их жизнь и быт, образцы вооружения и военной техники.

Министерство обороны способно дать военную подготовку, привить такие качества как мужество, готовность с оружием защищать Родину.

Патриотизм, как любовь к Родине, не ограничивается военными вопросами. В мирное время – это стремление человека сделать Отчество сильным, процветающим, желание учиться, работать, вносить вклад в развитие своей страны. А это дело не только армии, но и всего казахстанского общества, и проводить эту работу необходимо с детского сада, со школьной скамьи.

Здесь я кратко хотел бы остановиться на тех мероприятиях, которые мы проводим на постоянной основе.

В 2021-2022 годах был проведен Форум юных патриотов «Егемен елдің ертеңі – Жас сарбаз» с участием депутатов Мажилиса Парламента Республики Казахстан.

На сегодняшний день идет работа по созданию нормативно-правовой базы, позволяющей одновременно реализовывать комплекс мер, направленных на повышение престижа воинской службы и военно-патриотического воспитания.

Два решения этих вопросов нами разработаны Правила военно-патриотического воспитания граждан, которые 24 августа 2022 года утверждены постановлением Правительства № 597.

При разработке Правил, мы постарались направить их на воспитание и развитие у граждан патриотизма, духовно-нравственных качеств, верности конституционному и воинскому долгу в условиях мирного и военного времени, ответственности и дисциплинированности, поддержания высокого морального духа населения Республики Казахстан и вопросы взаимодействия. Мы выделили, что данная работа является одним из важных направлений деятельности центральных государственных и местных исполнительных органов на долгосрочную перспективу.

Мы организовали и регулярно проводим общественно значимые мероприятия, такие как ежегодный Республиканский военно-патриотический сбор молодежи «Айбын». В текущем году сбор пройдет с 17 по 23 июня в учебном центре в Спасске Карагандинской области. Десятый по счету год будет посвящен 25-летию столицы – городу Астана.

В период призывной кампании проводится военно-патриотическая акция «Жаңа Қазақстанның тірегі – айбынды жастар».

Ежегодно проводится конкурс среди военных специалистов «Әскер тарланы» (на лучшего танкиста, летчика, разведчика, сапера и т.д.).

Стало доброй традицией ежегодно проводить фестиваль солдатской песни «Сарбаз сахнасы» (проводится среди военнослужащих Вооруженных Сил), республиканский фестиваль военно-патриотической песни «Жас сарбаз» (проводится среди детей военнослужащих) и другие.

Министерством обороны при активном участии

КО ДНЮ ЗАЩИТНИКА ОТЕЧЕСТВА

государственных и местных исполнительных органов создано Республиканское общественное объединение «Детско-юношеское военно-патриотическое движение «Жас сарбаз» с филиалами во всех регионах страны. В настоящее время количество военно-патриотических организаций составляет 8 672 с охватом 260 162 юношей и девушек, в их числе 7 053 военно-патриотических клубов, где занимаются 226 748 юношей и девушек. Классов «Жас сарбаз» 1 231, где занимаются 26 977 учащихся, кружков «Smart sarbaz» 388, участников в них 6 437 человек. В кружках «Smart sarbaz», помимо патриотических мероприятий, дети осваивают инновации и реализуют свои технические идеи.

Планируются ли в ближайшее время изменения в вопросах социального обеспечения военнослужащих срочной службы?

Что касается военнослужащих срочной службы. В соответствии с поручением Верховного Главнокомандующего К.К. Токаева, с 1 декабря прошлого года начата подготовка срочников по 28 специальностям, востребованным в реальном секторе экономики (мастера по ремонту техники, машинисты экскаватора, электромонтажники, повара, слесари-инструментальщики, электрослесари и др.). Ежегодно планируется готовить три тысячи специалистов с возможностью трудоустройства после их увольнения в запас.

С Агентством по регулированию и развитию финансового рынка подписано соглашение о предоставлении солдатам «кредитных каникул» и это уже работает. На сегодняшний день более трем тысячам военнослужащих срочной службы предоставлена отсрочка платежей по займам.

Данная инициатива дает возможность военнослужащим срочной службы забыть о своих кредитах на период прохождения ими воинской службы. Платежи предполагается «заморозить» по всем денежным займам солдат со всеми банками и микрофинансовыми организациями. В период отсрочки кредитор не подает судебные иски, не обращается к нотариусу по взысканию задолженности.

Что касается офицерского состава и военнослужащих по контракту. Обязанность беспрекословно выполнять поставленные задачи в любых условиях, в том числе с риском для жизни, должна сопровождаться созданием системы мер обеспечения, достойного уровня жизни военнослужащих, в первую очередь, в жилищной сфере.

Для решения этих вопросов действует система обеспечения жильем путем оформления ипотечного займа через «Отбасы Банк» по двум программам «Военный продукт» и «Әскери Баспана». Ипотечный займ за военнослужащего платит государство. Такой привилегии нет нигде, кроме силовых ведомств. Военнослужащие получают и текущие жилищные выплаты.

Основной приоритетной задачей социального обеспечения является оплата труда военнослужащих. На сегодняшний день проведена работа по повышению должностных окладов летному составу, заработных плат военным медицинским работникам и преподавателям высших военных учебных заведений.

Прорабатывается вопрос по внесению в законодательство нормы, предусматривающей военнослужащим повышенные выплаты в размере 3-кратного денежного содержания при ликвидации последствий ЧС (по аналогии с Национальной гвардией и МВД).

Прорабатывается вопрос повышения тарифных категорий должностей военнослужащих рядового и сержантского составов на три разряда, а с 1 января 2024 года повышение окладов по воинскому званию военнослужащим на 30%.

Предусмотрены различные меры социальной поддержки военнослужащих и членов их семей. Это компенсации, надбавки, пособия и прочие выплаты.

Военнослужащие освобождены от уплаты индивидуального подоходного налога, платежей по обязательным пенсионным взносам, платежей в рамках обязательного социального медицинского страхования.

Одним из положительных факторов является гарантированное пенсионное обеспечение военнослужащих. Военнослужащие выходят на пенсию в зависимости от воинского звания в 45-55 лет, а гражданские только при достижении 63-х лет. Кроме того, при выходе на пенсию военнослужащий может

продолжать трудовую деятельность на гражданке, при этом обязательные пенсионные взносы удерживаться уже не будут. В гражданской среде таких льгот нет. Законодательство также предусматривает право на бесплатное медицинское обеспечение.

Вы совершаете рабочие поездки по регионам РК. В каждом регионе есть свои проблемы. Можете конкретно озвучить какую работу нужно усилить в регионах?

Если говорить о рабочих поездках, то могу сказать, что по решению Министра обороны создана комплексная информационно-разъяснительная группа. Эта группа, посещая гарнизоны, доводит программные документы Главы Государства, информирует личный состав о проводимой государственной политике, проводит воспитательную и идеологическую работу, в том числе с членами семей военнослужащих.

Что касается проблем, то, на мой взгляд, это воспитание молодежи. Что бы мы ни делали сегодня, мы даем все для следующего поколения. Именно воспитание у нас имеет первостепенное значение. Поэтому нам необходимо воспитывать нашу молодежь, будущее поколение в таком духе, чтобы они твердо придерживались священных традиций предков: любить свою Родину и защищать нашу землю. Вот главная проблема, вот на что нужно обратить внимание в первую очередь.

Почему я обратил на это внимание? Сегодня мы должны направить молодых людей в нужное русло. Хотелось бы, чтобы они всегда помнили великое и ценное в нашем историческом наследии, что наш народ всегда воспитывался в духе высокой нравственности. Генами нам переданы в наследство честность и любовь к Родине.

Усилить необходимо военно-патриотическое воспитание. Очень важным моментом в реализации этих целей является понимание молодыми людьми того, в каком обществе они живут, что их ожидает в будущем и на какие ориентиры им следует ориентироваться. Огромную роль в этом процессе играет духовная сфера, в первую очередь, идеология, которая обосновывает и легитимизирует ход всех проводимых преобразований в стране, это патриотическое воспитание, которое должно проводиться не на словах, а на деле.

ВЕРНУЛИСЬ С ПОБЕДОЙ

Военнослужащая Военно-воздушных сил младший сержант Назира Альбосынова и сержант 3 класса Еркек Зайлаги из регионального командования «Запад» успешно выступили на ежегодном конкурсе «Лучший воин – 2023», который прошел на базе Национальной гвардии в штате Аризона.

В состязании приняли участие более 50 человек, в том числе 10 женщин-военнослужащих.

Участники конкурса выполнили упражнения по стандартам боевой и физической подготовки, задания по топографии. Также они продемонстрировали навыки стрельбы из различного стрелкового оружия, уровень тактической подготовки в составе группы и физической – при совершении марш-броска на 20 км в полной экипировке с отягощением.

По итогам конкурса среди женщин-военнослужащих младший сержант Назира Альбосынова стала абсолютным победителем. В общем рейтинге среди мужчин и женщин она показала шестой результат.

Высокий уровень подготовки показал и сержант 3 класса Еркек Зайлаги. Он победил в марш-броске на 20

км, в выполнении нормативов по РХБЗ и медицинской подготовке. В общем зачете среди всех участников казахстанец занял восьмое место.

Организаторы конкурса признали высокий уровень подготовки казахстанских военнослужащих, достойно прошедших сложные испытания на силу, ловкость и выносливость.

ЗАДАЧА ВЫПОЛНЕНА

В Жамбылской области на полигоне «Терис-Ащыбулак» состоялось тактико-специальное учение «Жуалы-2023». В нем было задействовано подразделение бригады территориальной обороны Жамбылской области. Вместе с командующим войсками регионального командования «Юг» генерал-майором Мереке Кучекбаевым за проведением учения наблюдал аким Жамбылской области Нуржан Нуржигитов, являющийся начальником зоны территориальной обороны.

Дина МУХАРИНОВА, Владимир МАРТЫНЕНКО (фото), пресс-служба Таразского гарнизона

продемонстрированы действия батальона по отражению нападения диверсионных групп на охраняемый объект. Нуржан Нуржигитов отметил высокий и качественный уровень подготовки военнообязанных. Было отмечено, что призванные на учение граждане в короткие сроки

В ходе заключительного этапа учения был проведен розыгрыш практических действий по организации охраны и обороны особо важного объекта, в качестве которого в рамках учения использовалось Терис-Ащыбулакское водохранилище.

Для участия в учении было привлечено сто военнообязанных граждан – жителей Жамбылской области. Вопросы их краткосрочного призыва на сборы командование бригады территориальной обороны отработало во взаимодействии с органами военного управления Жулынского, Жамбылского и Байзакского районов.

В рамках учения были развернуты учебные места по приему личного состава, оформлению военнообязанных, выдаче им обмундирования, оружия, средств защиты. Для размещения участников учения на полигоне был разбит лагерь, установлены палатки и созданы необходимые условия для проживания личного состава.

Подразделения территориальной обороны не являются частью регулярных войск. Они формируются в случае объявления мобилизации. В ряды этих подразделений встают не профессиональные военнослужащие, а военнообязанные граждане, то есть те, кто состоит на учете в органах военного управления. В обычной жизни эти граждане заняты своей основной работой, но при необходимости они должны встать в строй для защиты Отечества.

Аким Жамбылской области и командующему войсками регионального командования «Юг» были

отработали процесс боевого слаживания. В течение недели участники учения занимались огневой, физической и тактической подготовкой, осваивали тактику действий по охране важных объектов.

Свою задачу по охране Терис-Ащыбулакского водохранилища участники учения успешно выполнили, – подытожил командующий войсками РК «Юг» генерал-майор Мереке Кучекбаев. – Успех при выполнении задач напрямую зависит от тщательной подготовки, от высокого морально-боевого духа личного состава, профессионализма каждого офицера и солдата. Большую работу в этом направлении провели командование бригады территориальной обороны и офицеры управления территориальной обороны регионального командования «Юг».

В ходе пребывания на полигоне «Терис-Ащыбулак» аким Жамбылской области также ознакомился с военной техникой, средствами связи, оборудованием и оружием, стоящими на вооружении горно-егерского подразделения регионального командования «Юг». Командующий войсками регионального командования «Юг» генерал-майор Мереке Кучекбаев пояснил, что эта воинская часть является единственной в своем роде в составе Вооруженных Сил. И с учетом специфики выполняемых задач, военнослужащие подразделения обладают высоким уровнем профессиональной подготовки.

ЗАЯВКА НА РЕКОРД: АРМЕЙСКИЙ СПОРТСМЕН ПРОБЕЖИТ 500 КМ

Второго мая в шесть утра в поселке Акжал близ города Балхаш стартовал военнослужащий Спортивного комитета Министрства обороны – Центрального спортивного клуба ефрейтор Бауыржан Абдыхаим.

Маршрут пройдет через населенные пункты Акжал – Аксу-Аюлы – Аксу – Караганда – Осакарровка – Астана. По расчетам спортсмена, каждый день он будет пробегать сто км.

Свой ультрамарафон старший солдат комендантского взвода ЦСК Бауыржан Абдыхаим посвятил Дню защитника Отечества и Дню Победы. Финишировать он намерен шестого мая в столице нашей Родины – Астане.

Армейский спортсмен поблагодарил спонсоров, представителей спортивного клуба «Хан Султан» за

организацию питания и медицинское сопровождение марафона, военнослужащих военной полиции, обеспечивающих безопасность движения на дистанции.

– Марафон будет непростой. Моя задача – рассчитать силы и выполнить поставленную задачу. Главное, что в меня верят, и я постараюсь оправдать надежды наставников и сослуживцев, – выразил свой настрой спортсмен.

Забег будет фиксироваться представителями казахстанской Книжки рекордов.

7-МАМЫР – ОТАН ҚОРҒАУШЫЛАР КҮНІ

ТӨЛ ӘСКЕРІМІЗДІҢ ТАРИХИ ҚАДАМДАРЫ

Тарихтан мәлім, 1990 жылы 25 қазанда Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесі мемлекеттің егемендігі туралы Декларацияны халыққа жариялады. Осы жылы бұрынғы КСРО республикаларының басшылары бас қосты. Кездесуде Кеңес Армиясының әскери қуаты мен жауынгерлік әлеуетін сақтап қалу үшін Тәуелсіз Республикалар Одағының Біріккен Қарулы Күштерін құру туралы шешім қабылданды. Алайда 1991 жылғы Беловеждегі Ресей, Украина, Белоруссия басшылары кездесуінің нәтижесі біртұтас қарулы күштердің бөлінуіне әкеп соқты.

Осылайша әр мемлекет өз әскерін құруға бағыт ұстанды.

Алғашқы адым

Егемендікті енді алып, бұғанасы әлі бекемеген Қазақстанның алдында өз Қарулы Күшін құру міндеті тұрды. Осы орайда әскери қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы алғашқы қадамдардың бірі ҚР Президентінің 1991 жылғы 25 қазанда шыққан «Қазақ КСР-і Мемлекеттік қорғаныс комитетін құру туралы» Жарлығы болды.

Аталған Жарлықты жүзеге асыру үшін Министрлер кабинеті Мемлекеттік қорғаныс комитеті республиканың әскери инфрақұрылымының мемлекеттік басқармасының органы ретінде танылып, оның қарамағына әскери комиссариат пен Азаматтық қорғаныс штабы өз құзырындағы бөлімшелер мен мекемелерімен қоса берілетін жөнінде қаулы қабылдады. Осыған орай екі ай мерзім ішінде Мемлекеттік қорғаныс комитеті жөнінде жоба әзірлеу ұсынылды. Оның міндеті республика аумағында орналасқан КСРО Қорғаныс министрлігінің құрамалары мен бөлімдерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру, жұмылдыру және азаматтық қорғаныс мәселелерін шешу болып белгіленді. Мамандар екі ай ішінде өте көп жауапты құжаттарды жүзеге асырды. Сөйтіп, желтоқсан айының ортасына қарай негізгі лауазымдық тұлғаларды тағайындау жұмыстары жүргізілді.

Мемлекеттік қорғаныс комитетінің төрағасы болып Сағадат Қожахметұлы Нұрмағамбетов тағайындалды.

1992 жылғы 7 мамырда сол кездегі Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев «Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін құру туралы» №745 Жарлығы жарияланды. Онда Қазақстан Республикасының территориясына орналасқан әскери бірлестіктердің, құрамалардың, бөлімдердің, мекемелердің, ұйымдардың, полигондардың, арсеналдардың, сақтау базаларының, қоймалардың, жылжитын және жылжымайтын әскери бұйымдардың енді жерде Қазақстан Республикасының заңды мүлкі болып табылатындығы және Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрамына енгізілетіндігі тайға таңба басқандай етіп көрсетілді.

Жаңадан құрылған Қорғаныс министрлігіне үш ай мерзім ішінде аталған әскери құрылымдарды қабылдай отырып, әскерлерді басқару жүйесін қамтамасыз ету және олардың жауынгерлік әзірліктерін тиісті жағдайда ұстау тапсырылды. Әскерлер мен әскери құрылымдардың басшылығына Қазақстан Республикасы Үкіметінің келісімінсіз әскери бөлімдер мен мекемелердің тұрақты мекенжайларын ауыстыруға, сондай-ақ техникаларды, қару-жарақтарды, материалдық-техникалық мүліктерді Қазақстан Республикасының территориясынан шығаруға тыйым салынды. Құжатта бұлармен қатар ең бастысы, Қазақстан Республикасы Министрлер кабинетіне әскери құрылымдардың барлық үлестік және қамтамасыз ету сұрақтарын шешу жүктелді. Сөйтіп, егемен еліміздің дүниеге келген өз әскерінің алғашқы қадамы басталды.

Тұңғыш Қорғаныс министрі

Ілгеріде сөз еткеніміздей, 1991 жылы Қазақстан Президентінің Жарлығымен Сағадат Нұрмағамбетов Қорғаныс комитетінің төрағасы болып тағайындалды. Кейіннен (1992 жылы) осы құрылым министрлік болып, оның тұтқасы сардар Сағадат Нұрмағамбетовке тағы сеніп тапсырылды. Ұлы Отан соғысын бастан өткерген Кеңес Одағының Батыры әрі жоғары басшылық құрамында болған қолбасшы бекерден-бекер таңдалмаған еді. Осы жайында Нұрсұлтан Назарбаев бұл шешімді қабылдау оңайға соқпағанын айтады. «Тәуелсіздік алған кезде елдің әскерін басқаратын бір генерал іздеп, жалғыз Нұрмағамбетовты таптым» деп сол кезді еске алыпты.

Жаңадан құрылған Қорғаныс министрлігіне 3 ай мерзім ішінде әскери құрылымдарды қабылдай отырып, олардың басқару жүйесін қамтамасыз ету мен жауынгерлік әзірліктерін тиісті жағдайда ұстау тапсырылды. Бірақ, «балапан басына, тұрымтай тұсына» кеткен сол бір өтпелі кезеңде жауынгерлік дайындықты назардан бір сәт те шығармай, ұйымдастыру, басқару жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру, әсіресе жауынгерлік техникалар мен қару-жарақтарға иелік ету офицерлер мен генералдардан орасан зор еңбекті талап етті.

Көзі тірісінде Қарулы Күштердің сол бір жылдарын еске ала қабілеті жоғары әскербасы: «Министрліктің құрылуына байланысты полковникер С.Тәуланов, С.Ахметов, Қ.Байжігітов, Б.Кенжебаев, Л.Нагай, М.Раджибаев, М.Орынбаев, подполковник А.Киреевтер лауазымдарға тағайындалды. Құрамаларға басшылық жасау генерал-майор Г.Тимошенко және полковниктер А.Безюкевич пен Б.Ертаевқа жүктелді.

Келесі топта негізгі жауапты лауазымдарға полковник Ә.Қасымов, полковник А.Исенғұлов, генерал-майор Ю.Курматов, полковник С.Темірбеков, полковник М.Бареев, полковник В.Сапсай, полковник А.Құсмолин, полковник Ж.Рыспаев, генерал-майор А.Әбдірахманов, полковник Б.Берекетов, генерал-майор М.Алтынбаев, полковник А.Асимов, генерал-майор Ф.Щербаков, полковник В.Акулов және басқалар тағайындалды. Осылардың барлығы да Республика Президентінің үкілі үмітін ақтады. Ел іргесін аман сақтау жолында қақыр-қайратын аямай қызмет ете білді. Қарулы Күштеріміздің Жоғарғы Бас қолбасшысы Отан қорғаушыларымен жиі кездесіп, қолдау көрсетіп тұрды. Әскери қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерін әлеуметтік қолдау мәселелері де өз ішінен таба бастады. Соның арқасында біз жауынгерлік дайындықты аз уақыттың ішінде тиісті жолға қоя білдік», - дейді.

Міне, осындай қым-қуыт кезеңде еліміздің қорғаныс саласын аяғынан тұрғызып, үлкен әскери мектеп қалыптастырған тұлғаның еңбегі де ескеруісіз қалмады. 1994 жылдың 23 мамырында Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың Жарлығымен Сағадат Нұрмағамбетовке Халық қаһарманы атағы мен №1 «Алтын Жұлдыз» табыс етілді. 1995 жылы Армия генералы атағымен отставкаға шығып, Қазақстан

Президентінің кеңесшісі болды.

Халқымыздың болмысы бекзат, шынайы зиялысы бола білген азамат 2013 жылы қыркүйекте дүниеден озды.

Кешегі Қазақ КСР Мемлекеттік қорғаныс комитетінің дара төрағасы, Қазақстан Республикасының тұңғыш Қорғаныс министрі, Кеңес Одағының Батыры, Қазақстанның №1 Халық қаһарманы, Армия генералы Сағадат Қожахметұлы Нұрмағамбетовтың артында ешкім қайталай алмайтын өшпес із қалды.

Қалыптасу жолында

Қазақстан елі мен халқының әскери қауіпсіздігін қамтамасыз ету жолындағы алғашқы қадам Мемлекеттік қорғаныс комитетін құру болып табылды.

Мемлекеттік қорғаныс комитеті – Қазақстан тарихындағы алғашқы орталық басқару органы және республикалық әскери комиссариат пен республиканың Азаматтық қорғаныс штабының базасында құрылды. Комитет өз қызметінің алғашқы қадамында-ақ Қазақстанда орналасқан барлық әскери құралымдардың командирлерімен тығыз байланыс орнатуға, олардан әскерлердегі істің жағдайы туралы айқындалған ақпараттар алуға қол жеткізді. Қазақстан Республикасы Президентінің аппаратында және Министрлер Кабинетінде әскерлерді басқару жүйесін тиімді ұйымдастыру үшін Қорғаныс бөлімі құрылды.

Бәрінен бұрын елдің жеке Қарулы Күштерін құру және оларды Республика ұлттық қауіпсіздік жүйесіне ықпалдастыру, атқарушы билік органдарымен және қуатты ведомстволармен қарым-қатынасын қамтамасыз ету, әскерлерді басқару мен жауынгерлік әзірлікті жөнге келтіру, қаржылық, тылдық және материалдық қамтамасыз етуді ұйымдастыру қажет болды.

Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінде тұрақты негізде Ұлттық қауіпсіздік және қорғаныс жөніндегі комитет құрылды.

Комитетте қысқа мерзімде Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін құруға қажетті құжаттар пакеті әзірленді.

Қарулы Күштерді қалыптастырудың өтпелі кезеңінде әскери-саяси басшылық ұйымдастыру, экономикалық, техникалық, әлеуметтік және құқықтық мәселелерді армияның жұмыс жасауы үшін шұғыл түрде шешіп жатты. Тапсырманың мәні мемлекеттік құрылысты және елдің егемендігі мен аймақтық тұтастығын қорғауды қамтамасыз етуге дайындық жұмыстарының мерзімін барынша қысқарту болды. Жұмыс күні-түні қайнап жатты. Барлық назар әскери мекеменің толыққанды жұмыс істеуіне, заңнамалық актілер пакетін жасап оны қабылдауға, жастарды өз армиямыздың қатарына шақыруға, күнделікті жауынгерлік оқу-жаттығуларды ұйымдастыруға, әскерлер мен штабтардың әскери-жауынгерлік қызметінің тәртібін белгілеуге аударылды.

Ант, жарғы, әскери доктрина, идеология, қамтамасыз ету жүйесі, елдің алғашқы әскери басшылығы құрылды, әскери кадрларды даярлау базасы, командалық құрамды тағайындау сияқты мәселелердің барлығы қолға алынды.

Заңдар қабылданды

1992 жылдың 22 желтоқсанында Қазақстан Республикасы қорғанысын ұйымдастыратын негіздемені белгілейтін, мемлекеттік билік пен басқарушы органдарға өкілеттілік беретін «Қазақстан Республикасының қорғанысы және Қарулы Күштері туралы» Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды. Заң Қазақстан қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі жалпы жүйе бойынша Қарулы Күштердің рөлін, орны мен міндеттерін белгіледі. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері әскери қызметшілерінің Әскери антының мәтіні жасалып, Президенттің 1992 жылғы 25 тамыздағы Жарлығымен іске асырылды. 1992 жылдың күзгі әскерге шақыруынан бастап жас сарбаздар Қазақстан Республикасына ант берді. Ант қабылдау армия тарихында жақсы дәстүрге айналды, әскери бөлім үшін мереке күні болып хабарланды әрі салтанатты жағдайда өткізілді.

1993 жылдың 19 қаңтарынан Қазақстан Республикасының «Жалпыәскери міндет және әскери қызмет» Заңы қабылданып, онда әскери қызметті

атқарудың негізгі ережелері, азаматтарды дайындау мәселелері, оларды белгіленген нақты әскери қызметке шақыру және босату, азаматтар мен лауазым иелерінің заң бұзушылыққа жауапты екендігі көрсетілді.

«Әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерінің мәртебесі және оларды әлеуметтік қорғау туралы» Заң қабылданды. Онда Қазақстан Республикасы әскери қызметшілерінің әскери борышын өтеу кезіндегі міндеттері мен жауапкершілігі және құқықтары белгіленді.

Қазақстан Республикасының бірінші әскери доктринасы 1993 жылы 11 ақпанда ел Президенті бекіткеннен кейін күшіне енді.

Тәуелсіздіктің алғашқы күндерінен бастап мемлекет басшылығы армияның қоғаммен терең әлеуметтік қатынасы бар мемлекеттің нышаны екендігін атап өтті. Қарулы Күштердегі қызмет бұрынғы замандағыдай адами қасиетке тәрбиеліейтін және армияға шақырылатын жастардың есейіп ес жинайтын әскери-патриоттық мектебі болып қалуына бар күш жұмсалды. Сонымен аз уақыт ішінде тәуелсіз және егеменді Қазақстанда мемлекеттің қарулы қорғанысына бағытталған жаңа мемлекеттік институт құрылды.

Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 18 шілдедегі «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери рәміздері туралы» Жарлығымен Қарулы Күштер түрлерінің байрақтары, әскери бөлімдердің жауынгерлік тулары мен Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің рәміздері бекітілді.

Сондай-ақ, «Әскери бөлімнің Жауынгерлік туы туралы ереже» күшіне енгізілді.

Әскер түрлері

Негізгі Қарулы Күшіміздің құрылу жолдарында әскери-саяси басшылықты ұйымдастыру, экономикалық, техникалық, әлеуметтік және құқықтық мәселелерді армияның жұмыс жасауы үшін шұғыл түрде шешу, ант, жарғы, әскери доктрина, идеологиялық қамтамасыз ету жүйесін, елдің алғашқы әскери басшылығын құру, әскери кадрларды даярлау базасын нығайту, командалық құрамды тағайындау сияқты мәселелерді ел Президенті өз Жарлығымен заң жүзінде шешіп отырды. Өйткені Тәуелсіз Қазақстан армиясын құруда қорғаныс мәселесі бойынша құқықтық негіз Президент, Үкімет, Қорғаныс министрлігінде болды. Белсенді әрі мақсатты түрде жүргізілген жұмыстардың барысында алғашқы заңдар да дер уақытында, тиісті деңгейде жария болды.

Міне, осындай бірегей істерде Жоғарғы Бас қолбасшыны қуаттаған қолбасшылар мен атақты әскери шенді азаматтар, сарабал сардарлар да саладағы өзекті мәселелердің оңтайлы шешілуіне үлкен үлестерін қосты. Соның арқасында талай жолды артқа таптап, Қарулы Күштеріміздің «қанаты қатайып, бұғанасы бекіді».

Сол кездегі еліміздің Мемлекет басшысы – Қарулы Күштердің Жоғарғы Бас қолбасшысы Н.Назарбаевтың тапсырмасы бойынша Қорғаныс министрлігі алдында қысқа мерзім ішінде ұтқыр, ұрысқа қабілетті армия құру міндеті тұрды. Осы орайда Шығыс, Оңтүстік, Батыс және Орталық әскери округтері дүниеге келді. Токсаныншы жылдардың аяғында ел Қарулы Күштерінің құрылымы реформаланып, Қарулы Күштердің үш түрі – Жалпы мақсаттағы Күштер (бұрынғы Құрлық әскерлері), Әуе қорғанысы күштері мен Мемлекеттік шекараны қорғау күштері енгізілді.

Жаңа ғасырдың басында ел экономикасы жақсарған соң жас мемлекеттің Қарулы Күштерінде оң өзгерістер болып жатты. Осының барлығы болмысқа бейімделу қажеттігін Қазақстанның жаңа әскери доктринасын қабылдауға, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрылымын әрі қарай жетілдіруге әкеп соқты. Ал, оны жүзеге асыру үшін түрлі құрылымға ауысу қажет етті. Сөйтіп, Құрлық әскерлерінің құрамына – «Астана», «Оңтүстік», «Батыс» және «Шығыс» өңірлік қолбасшылықтарды, Әуе қорғанысы күштері мен Әскери-теніз күштері кірді. Екі дербес әскер тектері – Аэроұтқыр әскерлері – Жоғарғы Бас қолбасшының резерві, Зымыран әскерлері мен артиллериясы да пайда болды. Дәл осы жылы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Бас штабының базасында жаңа әскери басқару органы – Штабтар бастықтары комитеті құрылды.

Сондай-ақ, еліміздің қорғаныс қабілетін нығайтуда әскери резервті дайындау, тұрғын үймен қамтамасыз ету, жинақтау шоты жүйесін құру, ипотека, тұрғын үйді жалға алу, гарнизондарда спорттық және мәдени-демалыс кешендерін, балалар бақшасының құрылысын салу да қолға алынды.

Жаңарған Қазақстанмен бұл сала да жаңара түсті. Мықтап бекіп, міндетін абыроймен атқарып, жыл өткен сайын Қарулы Күштеріміз қарыштап дамыды. Осылайша, еліміздің Қарулы Күштері бірнеше белестен асып, әрі қарайға бет түзеді.

Бүгінгі белес

Міне, бүгінде Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері отыз жылдық белесін артқа тастады. Еліміздің қорғаныс саласы осы жылдар ішінде небір белемнен өтіп, небір қамалдарды алды. Бұғанасын бекітіп, қанатын қатаятты. Өсті, өркендеді, осылайша, бүгінгі келбетіне жетті.

Қазір Қарулы Күштеріміздің құрамы толығып, армиямыз озық қарулармен жабдықталған. Төрт өңірлік қолбасшылыққа бөлініп, басқарылып отырған ҚР Қарулы Күштерінің әскерлерінің 75 пайызға жуығы келісімшарт, ал қалғандары – шақыру бойынша әскери міндетін өтеушілер.

Қазір Қарулы Күштеріміз Құрлық әскерлері, Әуе қорғанысы күштері, Әскери-теніз күштеріне бөлінген.

2022 жылды Қазақстанның Қарулы Күштері жемісті аяқтады. Дәстүрлі түрде ҚР Қарулы Күштері Қазақстан мен шет елдердегі оқу-жаттығуларда, оның ішінде ведомстворалық және тұраралық топтардың құрамында үлкен масштабты әскерлерді алыс қашықтыққа көшіруден шеберлік пен дағдыларды жетілдірді.

Атап өтер болсақ, «Батыл тойтарыс-2022», «Бекет-2022» оқу-жаттығуларында күштік құрылымдардың өзара іс-қимылы мен бірінғай қолбасшылықтағы әскерлердің көпведомстволық топтарын қолдану мәселелері пысықталды. Арнайы операциялар күштерінің қолбасшылығы құрылды. Десанттық-шабуылдау әскерлері дербес әскер тегіне айналды. 34 елдің әскери қызметшілері қатысқан халықаралық армия ойындарында Қазақстан жалпы рейтингте үшінші орынға ие болды. «Айбалта-2022» стратегиялық командалық-штабтық оқу-жаттығулары шеңберінде ҰҚШҰ әскери контингенттерімен «Эшелон», «Іздеу», «Өзара іс-қимыл» сынды кең көлемді халықаралық оқу-жаттығулары өтті.

Әскерлерді озық қару-жарақпен және басқару жүйелерімен жарақтандыру жұмыстары жоспарлы түрде жалғасуда. Биыл әскерлерге жүзден астам әскери техника келіп түсті. Бұл ретте Қарулы Күштердің мемлекеттік қорғаныс тапсырысы көлемінің жартысынан көбін отандық қорғаныс-өнеркәсіп кешені қамқоршылары қамтамасыз етеді. Олардың әскери техникасын жөндеумен және қызмет көрсетумен де айналысатынын атап өту керек.

«Қауіпсіз ел» ұлттық жобасын іске асыру шеңберінде оқ-дәрі қоймаларын, әскери қоймаларды салу, оларды жетілдіру мен қажетті жабдықтармен жарақтандыру жүзеге асырылды. Әскери қызметшілердің өмірі мен денсаулығын сақтауға және қайтарымысыз шығындарды азайтуға бағытталған 2022 жылы қабылданып, қолданысқа енген «Өмірді сақта» бағдарламасы оң нәтиже берді. Қабылданған шаралар қайтарымысыз шығындарды, оның ішінде мерзімді қызметтегі әскери қызметшілер мен курсанттар арасында 21%-ке төмендетуге қол жеткізді.

Әскери қызметшілерге еңбекақы төлеу мен әлеуметтік қамсыздандыру жүйесін жақсартуға арналған жұмыстар жүргізілуде. Президент тапсырмасына сәйкес 2021 жылдан бастап жеке құрамның ақшалай үлесін жоспарлы түрде арттыру жүргізіліп келеді. 2023 жылы лауазымдық жалақының жалпы өсуі 2020 жылғы мөлшердің 60%-ын құрайды.

Қарулы Күштерде әскери қызметшілер мен өскелең ұрпақты әскери-патриоттық тәрбиелеуге ерекше көңіл бөлінеді. Бүгінде елімізде «Жас сарбаз» балалар-жасөспірімдер қозғалысы сапында 260 мыңнан астам бала мен жасөспірім тәрбиеленіп жатыр.

Міне, бүгінгі таңда Қазақстан Қарулы Күштерінің көрсеткіштері осындай.

Жалпы Қорғаныс министрлігінің басым міндеттері әскерлердің жоғары жауынгерлік әзірлігін қолдау, жеке құрамды даярлау мен үйретуді жетілдіру болып қала бермек. Сондай-ақ әскери қызметтің имиджін және әскери қызметшілердің мәртебесін арттыру, әлеуметтік мәселелерді шешу, бітімгершілік қызметін қамтамасыз ету және Қарулы Күштерді жан-жақты дамыту жөніндегі жоспарларды одан әрі іске асыру жөніндегі жұмыстар жалғасын таба бермек.

Қорыта айтқанда, Қарулы Күштерімізді одан әрі дамыту, заман сұранысына сай жетілдіру, әскери дайындықты арттыру, сондай-ақ жаһандық қауіпсіздікті нығайтуға атсалысу үшін мүмкіндіктерді ұлғайту күн тәртібінде түспек емес.

7
мамырОтан қорғаушылар
күнiмiзi

7-МАМЫР – ОТАН ҚОРҒАУШЫЛАР КҮНІ

9
мамырОҚУШЫЛАР ӘСКЕРИ
БӨЛІМГЕ ЭКСКУРСИЯ
ЖАСАДЫ

7 мамыр Отан қорғаушылар күні және 9 мамыр Жеңіс күні қарсаңында Талдықорғандағы әуе қорғаныс күштерінің 21751 әскери бөліміне мектеп оқушылары арнайы келіп экскурсия жасады.

Бұл жолғы экскурсияда қаладағы физика-математикалық бағыттағы Назарбаев зияткерлік мектебі, Сайын Мұратбеков атындағы №99 орта мектебі және №14 орта мектеп-гимназиясының кадет сыныбы оқушылары болды. Оқушылар ең алдымен әскери бөлімнің саптық алаңына жиналып, онда сарбаздар қарумен жекпе-жек тәсілдерінен қойылым көрсетті. Трибунада бөлімнің штаб бастығы оқушыларға еліміздің патриоттары жайлы айтып берсе, ал, Отан алдындағы борыштарын атқарып жүрген мерзімді қызметтегі сарбаздардың жағдайларын білуге сарбаздар аналары комитетінен келген Татьяна Тропина мен Тәрбие және идеологиялық жұмыстар жөніндегі бөлім бастығының әскери қызметшілердің отбасымен жұмыс жөніндегі көмекшісі Камчат Байдилдаева

«Әскер – балалар көзімен» тақырыбында сөз сөйледі. Одан кейін оқушылар ғимарат ішіндегі тарихи мұражайға кіріп, онда ұшқыштардың көне заттарымен танысып көріп шықты. Сондай-ақ, оқушылар соңғы үлгідегі СУ-30 СМ ұшағының түпнұсқасында жасалған тренажорына отырып, виртуалды түрде аспанда саяхатта болды.

Сарбаздар аналары комитетінен келген Татьяна Тропина да балалармен бірге жүріп әскери бөлімді аралап, сонымен қатар борышын өтеп жүрген сарбаздармен де кездесіп, олардың тыныс-тіршіліктерін көріп білді.

– Бүгін біз әскери бөлімге барып, ондағы тіршілікпен жақын танысатынымызды естігенде қатты қуандым. Себебі, маған әскери өмір өте қызықты. Өйткені менің әкем – әскери зейнеткер. Бүгін біз әскери қару-жарақтарды, ауыр техникаларды жақыннан көре алдық. Өскенде мен де ұшқыш болғым келеді, – дейді №99 орта мектебінің 3 «Б»-сынып оқушысы Аян Арманов.

Экскурсияның негізгі мақсаты – оқушыларға патриоттық тәрбие беру, Отанымыздың әуе қорғаныс күштерінің әлеуетін көрсету, оқушыларымызға Отан алдындағы борышын атқарып, елімізге адал қызмет ететін азаматтарды тәрбиелеу.

– Жастарға қазақстандық патриотизм рухында тәрбие беру үшін оқушылар үшін мұндай экскурсияларды ұдайы өткізіп тұрған жөн. Әскери-патриоттық тәрбие – оқушылардың бойында жоғары патриоттық сезімді, өз Отанына деген берілгендік сезімдерін тәрбиелеуді қалыптастыру жөніндегі маңызды бағыттардың бірі, – дейді Назарбаев зияткерлік мектебінің тәрбиешісі Назым Молдахметова.

Іс-шара өте қызықты әрі әсерлі болды. Оқушылар

назарына әскери бөлімінің жауынгерлік жолы туралы айтып берілді, сонымен қатар оқушыларға ұшқыштардың арнайы киімдері көрсетіліп таныстырылды. Әскери қызметшілерге оқушылар көкейлеріндегі сұрақтарын қойып, оған тиісті жауаптарын алды.

– Оқушылар өзінің елін, жерін, тарихын сүю арқылы өз Отанын, елін қорғауға және сүюге баулу, ұлы тұлғалардың ел тәуелсіздігіне қосқан үлестерін үлгі-өнеге ету арқылы патриоттық сезімге тәрбиелеу, – дейді №99 орта мектебінің 3 «Б»-сынып жетекшісі Арайлым Таурихова.

Экскурсия соңында оқушылар естелікке суретке түсіп, Ашық есік күнін ұйымдастырған бөлім басшылығына ризашылықтарын білдіріп, алғыстарын жеткізді.

Майор Жанат СЕМБАЕВ,
Жетісу гарнизоны баспасыз
қызметшінің бастығы

ӘСКЕРИ-ПАТРИОТТЫҚ
КЛУБТЫҢ
ТӘРБИЕЛЕНУШІЛЕРІ

Абай гарнизонына қарасты 44793 әскери бөліміндегі Отан қорғаушылар күніне арналған шараға «Арыстан» әскери-патриоттық клубының тәрбиеленушілері келді.

Семейдегі №94, №28 және №11 орта мектептің 42 оқушысын әскери бөлім командирінің тәрбие және идеологиялық жұмыстар жөніндегі орынбасары подполковник Ерлан Жабаев қарсы алды. Бөлімнің тарихынан аз-кем мағлұмат беріп, мерзімді қызметтегі әскери қызметшілердің қазармасын көрсетті. Әскерилердің күнделікті тыныс-тіршілігі жайында әңгімеледі. Ашық есік күнінде 3-сынып сержанты Айдын Қапанов пен кіші сержант Думан Қайроллаев ату қаруының түрлерімен таныстыру сабақтарын өткізіп, АК-74 қаруын белгіленген нормативке сай бөлшектеу мен жинауды да үйретті. Ұрыс техникаларын сержант Арна Мәжитов пен кіші сержант Еділ Аманғалиев

таныстырды. Ал, сарбаздар асханасы мен жалпыәскери тамақтану нормалары туралы азық-түлік және киім-кешек қызметінің бастығы аға лейтенант Алдияр Орынбеков айтты.

«Арыстан» әскери-патриоттық клубының жетекшісі, запастағы майор Леонид Пинигиннің айтуынша, балаларға кедергілер жолағы, автоматты бөлшектеу мен жинақтау және байланыс техникалары ерекше ұнады.

Алуа ИСКАКОВА

ОТАН ҚОРҒАУ
ЖОЛЫНДА

ЖЕТИСУ ГАРНИЗОНЫ

7 мамыр – Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері күні. Бұл – бейбіт елдің тыныштығын қорғап жүрген әрбір әскери қызметші үшін маңызды мереке.

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері 1992 жылы 7 мамырда құрылды. Бүгінгі таңда Қазақстан әскерінің құрылғанына 31 жыл толып отыр. Қарулы Күштер қауіпсіздік қазығы, яғни, егеменді мемлекетіміздің берік қалқаны – біздің Армия.

Осыны жете түсінген әрбір әскери қызметші Қарулы Күштер қатарында қызмет етудің жауапкершілігін сезініп, қасиетті борыштарын абыройлы атқарып келеді. Сондай жанның бірі – Жетісу гарнизонына қарасты 54380 әскери бөлімінің 2-сынып сержанты Қайрат Аубакиров. Ол аталмыш бөлімде 2010 жылдан бері қызмет етіп келеді. Осы кезге дейін түрлі лауазымдарды өткерген Қайрат қазіргі уақытта сержанттар құрамымен жұмыс бөлімшесінің нұсқаушы-сержанты лауазымында қызмет атқаруда.

Жеке құрамның жауынгерлік міндеттерді дұрыс орындауы әскери қызметшілердің қабілетіне байланысты. Қайраттың бойынан осындай қабілеттер бірден байқалады. Кез келген жерде ақылға қонымды бастама көтеріп, жауынгерлік даярлыққа өз үлесін қосып, Отан игілігі үшін абыройлы қызмет етуде. Сержанттың бойынан талп етілетін адалдық пен батылдық, табандылық пен еңбексүйгіштік секілді негізгі қасиеттердің барлығы табылады.

– Тәуелсіз еліміздің өзіндік қорғаныс қабілеті бар, егеменді еліміздің отын сөндірмей, қорғаныс жүйесін бекем ұстап келе жатқан азаматтар өте көп. Осы салада жүргеніміз он жылдан асыпты. Еліміздің армиясы нығайып, Қазақстан аспаны мәңгілік ашық болсын! – дейді 2-сынып сержанты Қайрат Аубакиров.

Отбасы – Отанның бастауы. Ол – тыныштық пен жылулықтың ордасы. Қайрат жолдасы Зухра екеуі осыдан 10 жыл бұрын шаңырақ көтеріп, отбасылық өмірге нық қадам басқан. Бүгінде екі ұл, бір қыз тәрбиелеуде. Оқуда озат, мектепте белсенді, спортқа бейімді балалары – ата-аналарының мақтанышы. Отбасында алған үлгілі тәлім-тәрбие баланың болашағына ықпалы зор. «Әке көрген оқ жонар» дегендей, баланың алғырлығы, белсенді талпынысы мен құлшынысы – ата-ана берген тәрбиенің жемісі.

– Мен әкемді мақтан тұтамын. Отбасымызда әкеміздің орны ерекше. Ол – бізге қамқоршы, шынышыл, мейірімді жан. Әкем әскери адам болғандықтан бізді темірдей тәртіпке, ұқыптылыққа, адалдыққа, үлкендерді құрметтеуге, кішілерге қамқор болуға баулып, спортпен шұғылдануымызға күнделікті аса мән береді, – дейді ұлы Алижан Қайратұлы.

Қайраттың спорт саласында да жеткен жетістіктері аз емес. Салауатты өмір салтын қалыптастыруды басты ұстаным санайтын ол спортты бала кезінен бастаған. Бүгінгі таңдағы жетстігі – Джуи-Джитсудан Қазақстан Республикасының бірнеше күміс және қола жүлдегері атанып, дәл осы спорт түрінен «спорт шеберіне» үміткер.

Отанның қадірлейтін, оның тарихын құрметтейтін, жүрегі «елім, жерім» деп соғытын әрбір әскери қызметші құрметке лайықты. Осындай Отанына адал, анттына берік ер азаматтарымыз аман болсын. Отан қорғаушылар күні құтты болсын!

ЕР – ЕЛІНІҢ ҚОРҒАНЫ

Осындай тақырыпта Отан қорғаушылар күніне орай Семей қаласындағы облыстық тарихи-өлкетану музейінің Ерлік пен еңбек даңқ бөлімінде шара ұйымдастырылды.

Еліміздің қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі міндеттердің орындалуы жайында электротехникалық колледж студенттеріне «Шығыс» өңірлік қолбасшылығының әскерилері айтып берді. 28738 әскери бөлімінің 2-ші зеңбіректі артиллериялық дивизионы 5-ші зеңбіректі артиллериялық батареясының командирі капитан Айдын Саматұлы Мұстафин, 36803 әскери бөлімі зымыран дивизиясының штаб бастығы капитан Алтынбек Бекболдұлы Маханбетов, артиллериялық бригаданың есептоп бастығы аға сержант Ұлан Асхатұлы Отан қорғаушы

мамандығының артықшылығы туралы жан-жақты баян етті. Әскери қызметтің ерекшелігіне тоқталды. Кәсіби жауынгерлік дайындықтағы жеке жетістіктерімен бөлісті. Отанды қорғау елге қорған болар ерлердің басты борышы екенін түсіндірді. Колледж студенттері де сан алуан сауалдарына жауап алды.

Шара соңында қалалық мәдениет сарайы көркемөнерпаздарымен қосыла патриоттық әндер шықалды.

Алуа ИСКАКОВА

ЧЕЛОВЕК ДОЛГА

7 мая 2023 года исполняется 75 лет со дня рождения генерал-майора Марата Сералиевича Нагуманова, ветерана ВС РК, кавалера ордена «За службу Родине в Вооруженных силах СССР». Он в числе первых стоял у истоков создания Вооруженных Сил суверенного Казахстана и их воспитательных структур – важнейшего института ВС РК. Сегодня он занимает должность заместителя председателя центрального Совета Республиканского общественного объединения «Ветераны Вооруженных Сил», президента фонда ветеранов и семей военнослужащих Вооруженных Сил.

обороны РК.

Истина – мы в дружбе - единая семья
 – И вот ныне, когда за плечами десятки лет, до сих пор до мельчайших деталей помню первые дни армейской службы, – вспоминает Марат Сералиевич. – Именно армия закалила характер, приучила к пунктуальности, таким качествам, как собранность, пунктуальность, надежность, взаимовыручка, умение ценить дружбу. Не случайно я сказал о цене дружбы. Сегодня в моем сердце продолжает жить идея: истина – мы в дружбе – единая семья. Она проверена жизнью. Не случайно гласит восточная поговорка: «Сила птицы – в крыльях, сила человека – в дружбе».

Единство народов принесло нам победу в годы Великой Отечественной войны, оно является опорой мощи Казахстана и верным ключом к будущему. Выступая на заседании Мажлиса Парламента РК, Глава государства Касым-Жомарт Токаев отметил, что сплоченность народа, искренняя вера в идеи суверенного развития и Независимости Казахстана являются мощным фундаментом для консолидации общества и прогресса нашей страны.

Сегодня при непосредственном участии Нагуманова созданы и успешно действуют в стране военно-технические школы. Они сплачивают молодых людей в единую семью. Основная роль ВТШ заключается в создании дополнительной подготовки мобилизационного резерва, а не в том, чтобы дать возможность молодежи «откосить от армии». Молодежь проходит обучение по программе общевоинской подготовки, главное внимание уделяется военно-медицинской подготовке, ЗОМП, связи, военной топографии. Важное место в военно-патриотическом воспитании занимают специально созданные музеи, экспонаты, воочию позволяющие узнать о корнях нашей нерушимой дружбы, мужества и героизма людей разных национальностей. Так, в ВТШ города Уральск, благодаря экспонатам музея и рассказам преподавателей, многие юноши подробно узнали о земляках, ставших заслуженными людьми, героями. Среди них летчик-ас, дважды Герой Советского Союза Леонид Беда, героическая штурман-стрелок ночного бомбардировочного авиаполка Халық Қаһарман Хиуаз Доспанова, Герой Советского Союза и России Николай Майданов.

Марат Сералиевич является инициатором создания в 2010 году общественного объединения ветеранов Вооруженных Сил РК, разумеется, при поддержке Министерства обороны. Сегодня успешно действуют в столице, а также во всех областях страны «Ветераны Вооруженных Сил» под руководством председателя центрального Совета республиканского общественного объединения Халық Қаһарман, генерала армии Мухтара Алтынбаева. Главной целью деятельности ветеранов является воспитание военнослужащих и молодежи в духе соблюдения законности, патриотизма,

любви к своей Родине. Нельзя не отметить роль фонда ветеранов и семей военнослужащих Вооруженных Сил, возглавляемого генерал-майором Нагумановым. Фонд оказывает большую помощь тем, кто нуждается в социальной, правовой защите, а также материальной помощи. Кроме благотворительной помощи ветеранам и семьям военнослужащих, фонд вносит значительный вклад в увековечение памяти защитников Родины.

«Нация, с высоким патриотическим духом...»
 - Любовь к своему Отечеству, его защита всегда были и всегда будут священным долгом каждого, – считает ветеран. – Именно на основе патриотизма воспитывается личность с младенчества, на каждом этапе развития. Это самый святой долг, потому что при его исполнении воедино сливаются все лучшие человеческие качества нации.

«Нация, с высоким патриотическим духом достигнет высоких целей...», – отмечал Глава государства Касым-Жомарт Токаев в своем Послании народу Казахстана от 16 марта 2022 года. «Мы будем решительно противостоять невежеству и архаике, радикализму и иждивенчеству, культуре потребления и коррупции».

Как можем говорить о патриотизме, когда некоторые люди стесняются признаться в том, что они патриоты? Не отсюда ли берут начало бездуховность, падение морали, наркомания среди молодежи? К сожалению, становится реальностью то, что молодые люди пытаются приспособиться к жизни, главным образом, в материальном плане. Как следствие, в их среде нарастают агрессивность, жестокость, страх, пессимизм, готовность ради своей цели пойти на нарушение закона, в том числе уклонение от воинской службы. Решением данного вопроса должно заниматься все общество, в том числе СМИ. На телеканалах, радио, в печати должны быть постоянно действующими передачи, рубрики, рассказывающие об истории Казахстана, о подвиге батальонов, героизме казахстанцев в годы Великой Отечественной войны, боевых, трудовых традициях страны, о службе военнослужащих. Нашим народом не забыты славные имена героев Бауыржана Момышулы, Малика Габдуллина, Нуркана Абдирова, Али Молдагуловой, Маншук Маметовой, разумеется, Рахимжана Кошкарбаева, который первым водрозил Знамя Победы над читальней фашистской Германии – рейхстагом.

Так, в прошлом году мы торжественно отметили столетнюю дату рождения прославленного фронтового летчика, дважды Героя Советского Союза, генерал-майора авиации Талгата Бегельдинова. В 2024 году исполнится 100 лет нашему полководцу, Герою Советского Союза, Халық Қаһарману, генералу армии Сагадату Нурмагамбетову. Нами уже проводится определенная работа по подготовке к юбилею. Думаем о том, чтобы внести предложение в Правительство об учреждении на государственном уровне ордена, медали имени генерала армии Сагадату Нурмагамбетова.

Считаю, что сохранение памяти о целях поколения наших граждан, преемственность героических традиций по защите Родины и воспитание на их примере нынешней молодежи – это задача всех и каждого. Ныне важное место должно уделяться формированию положительного образа казахстанской армии, ее воинов.

Марат Сералиевич отмечает, что особую роль в строительстве Вооруженных Сил занимает военно-патриотическое воспитание молодежи.

В своем выступлении Глава государства Касым-Жомарт Токаев обратил внимание на тот факт, что молодежь не желает служить в армии. Это говорит о недостатках в воспитании подрастающего поколения в целом. В этом плане считаю ошибкой ликвидацию института офицеров по работе с молодежью, потому как с молодыми солдатами и курсантами должен разговаривать их сверстник, ведь у командира полка и его заместителей своя точка зрения. Думаю, что данный институт должен быть восстановлен, начиная с батальонного звена. Следует подчеркнуть, что в прошлом году отмечалось 1170 лет со дня рождения аль-Фараби, который был популяризатором идей Платона. В своих трактатах он писал: «Обучение без воспитания – это катастрофа». Принимая во внимание данное высказывание мудрейшего мыслителя, необходимо решать множество проблем в сфере обучения и воспитания молодежи. «Обучая – воспитываем, воспитывая – обучаем». Данный процесс должен быть неразрывно связан, – считает ветеран Вооруженных Сил.

Настало время иметь свой имиджевый военный канал, как в России. Огорчает то, что до сих пор в вопросах законодательного характера немало нерешенных проблем, отсутствует закон о военно-патриотическом воспитании молодежи.

И сейчас, будучи уже на пенсии, ветеран свой опыт и накопленные знания реализует в работе в должности руководителя центра военно-патриотического воспитания военно-технической школы. Генерал не только хороший педагог, но и психолог, тонко знает специфику общения с людьми разных национальностей. Его яркое слово, жизненный опыт содействуют молодым зримо ощутить связь времен, лучше узнать путь, пройденный страной и ее Вооруженными Силами, понять, как отразились вчерашние события на сегодняшнем дне.

Беседуя с Маратом Сералиевичем, слышу волнующие звуки домбры, и на память приходит народная поговорка: «Не тот долгу живет, кто много прожил, а тот, кто много видел». Ветерану сегодня 75 лет, он действительно много знает, видел. Когда я напомнил ему об этом, генерал, вскинув кустистые брови, лишь улыбнулся, глядя на любимых внуков Мираса, Ильеса, Азамата, внучек Дайану, Айшу и Ренату.

Сапарғали ЖАҒИПАРОВ

Встреча с ним как праздник
 Не будет преувеличением сказать, что когда возникают те или иные жизненные проблемы, то знакомые люди непременно обращаются к Марату Сералиевичу, зная, что он откликнется и поможет их решить.
 Марат Нагуманов из категории тех людей, которые являются яркими личностями истории своего Отечества и нынешнего времени. Каждая встреча с ним как праздник. Он располагает к себе с первого взгляда доброй, открытой улыбкой на волевом лице сильного, мужественного человека. К тому же, ветеран не растерял военной выправки. Несмотря на то, что время берет свое, украсив виски светлым серебром, Марат Нагуманов полон неиссякаемой энергии, высоких нравственных качеств, верного служения Родине. В нем еще, как говорится, поет душа, творческий огонек – часть пламени, называемого неугасимым огнем. У него страстная любовь к людям, родному краю. Он умеет слушать. Чужие беды принимает как свои. Не зря гласит народная поговорка: «Тот человек хорош, который с добром знается».

Он считает себя счастливым, потому как принадлежит к тому героическому поколению комиссаров, политруков, замполитов. О них хорошо сказано в поэтических строках:
 Хоть седеют давно виски,
 Для меня вы еще не стары,
 Замполиты, политруки,
 А по-прежнему - комиссары.
 Ваше слово на той войне,
 К сердцу путь самый главный выбрав,
 Шло с гранатами наравне...

Прошло много десятилетий, а устаревшее слово «замполиты», вышедшее из употребления, так и не исчезло из лексикона нынешних командиров, офицеров. Значит, есть в нем какая-то магическая, действенная сила. Конечно, сегодняшние заместители командиров по воспитательной и идеологической работе совершенно другие люди, с новым подходом, взглядом. Да сама жизнь стала другой, более современной, технологичной, но преемственность поколений воспитателей сохранилась, она жива.

Внук фронтовиков с детства мечтал стать военным. Парень из глубинки - совхоза «Гвардеец» Зерендинского района Кошкентаульской области, ныне Акмолинской, проходя срочную службу в 1968 году в Волгоградской области, на земле боевых сражений, проявил не только способности в овладении военной профессией, но и организаторские навыки по проведению бесед, тематических вечеров, викторин военно-патриотического характера. Командиры довольны молодым сарбазом, его знаниями, инициативой, проявлением творчества в любом порученном деле. За отличную службу и активное участие в воспитательной работе командование направит Нагуманова, обладателя медали «За воинскую доблесть», на учебу в 53-е межкорпусные курсы полнотостава в город Новочеркасск. Стати, в этом году в Волгограде отмечалось 80-летие Сталинградской битвы, и генерал Нагуманов принял участие в торжественных мероприятиях. В городе-герое ему удалось подробнее узнать о мужестве и подвиге своих дедов Кенжеболе Баудинове, Рауеле Апенкееве, которые героически защитили подступы к Москве, и похоронены в братской могиле в Тульской области.

После срочной службы Марат Сералиевич окончил с отличием общевоинское военно-политическое училище, а затем Калининградский государственный университет, курсы высшего политического состава в Киеве. В ходе службы, занимая ряд ключевых военно-политических должностей, полковник Нагуманов пользовался среди личного состава, офицеров уважением и высоким авторитетом. Профессиональный политработник, встречаясь с людьми, умел найти «ключик» к сердцу каждого, а где надо было сказать правду, не лукавил, а говорил о проблемах, как на духу. В нем видели отца, брата, доверчиво открывали свои сердца. Так бывает, когда в дом приходит добрый, отзывчивый человек, с которым приятно посидеть рядом - и то радость.

Его путь к звезде – в аттестациях...
 В те годы, переступая порог училища, паренек из села не гадал, что станет генералом. Его путь к генеральской звезде шаг за шагом просматривается в личном деле – в характеристиках, аттестациях. Длина этого пути – 36 лет. Аттестации, от первой лейтенантской и до последней, как вехи, подчеркивают его трудолюбие, старание, прилежность, скромность, принципиальность, целеустремленность, настойчивость, заботу о подчиненных, организаторские способности. Нагуманов занимал должности председателя контрольной комиссии Прибалтийского военного округа, а в Вооруженных Силах независимого Казахстана - начальника Департамента воспитательной и социально-правовой работы (ныне воспитательной и идеологической работы), заместителя Командующего силами общего назначения – начальника

управления воспитательной и социально-правовой работы.
 Нагуманов стоял у истоков создания Вооруженных Сил РК под руководством первого Министра обороны, Героя Советского Союза, Халық Қаһарману, генерала армии Сагадату Нурмагамбетова. Прибывший из Риги в Алматы, как говорится, с колес Нагуманов сразу же поспешил в только создаваемое Министерство обороны.
 - Встретив меня, Сагадат Кожажметович был немногословен. То, что он говорил, было созвучно с моими мыслями. Нурмагамбетов сказал мне: «Как знаете, Казахстану нужны офицеры-профессионалы, тем более с большим опытом работы, как у вас». Назначив меня заместителем начальника Алматинского высшего общевоинского командного училища (сегодня Военный институт Сухопутных войск имени Сагадату Нурмагамбетова), он попросил оказать содействие в становлении и совершенствовании учебного заведения, - вспоминает ветеран. - Из-за катастрофической нехватки кадров, а точнее офицерского корпуса, министр принял решение преобразовать в многопрофильное военно-учебное заведение Алматинское военное училище Сухопутных войск и готовить на его базе офицеров по специальностям: мотострелки, танкисты, артиллеристы, связисты, инженеры, автомобилисты, воспитатели, офицеры ракетно-артиллерийского вооружения и тыла. Время требовало быстро и качественно разработать новую учебную программу, методические материалы и пособия по всем вышеперечисленным специальностям. Считаю, что учебный отдел училища во главе с полковником Анатолием Николаевичем Макаусовым с данной задачей справился с честью. Кроме этого, на базе Алматинского училища был организован экстернат по программе среднего общевоинского командного училища.

Надо подчеркнуть, что в те непростые годы неумоимый Марат Сералиевич помогал курсантам, офицерам, служащим, участливым словом, делом, поддерживал их во всех отношениях. Работа у него кипела, спорилась, горела в руках, так как он находил общий язык с людьми. Офицер внес большой вклад в создание многопрофильного училища, сдержав свое слово перед министром обороны. Выпускники училища до сих пор с теплотой отзываются о Марате Сералиевиче, говоря словами поговорки: «Жаксының жақсылығын айт, нұры тасысын».

После училища у Нагуманова были новые высоты в жизни, назначения на вышестоящие должности. Возглавлял высшие органы Военной академии суверенного Казахстана, Сил общего назначения, Сухопутных войск Вооруженных Сил. Словом, Марат Сералиевич армейскую службу прошел с честью и достоинством. Служил в войсках Среднеазиатского военного округа на казахстанско-китайской границе, Группы советских войск в Германии, Прибалтийского военного округа, Вооруженных Сил РК, от «звонка до звонка», от солдата до генерала, став кавалером ордена «За службу Родине в Вооруженных Силах СССР», других наград, воспитав целую плеяду защитников Отечества.
 Надо отдать должное и супруге Ажжибек Тлеужановне. После окончания Карагандинского государственного медицинского института молодая, жизнерадостная девушка с дипломом, зная о трудностях армейской службы, не боясь, вышла замуж за лейтенанта. Как говорят в народе: «Куда иголка, туда и нитка». Ажжибек уверено шла за мужем, деля поровну с ним радости и печали воинской службы.

Марат Сералиевич с Ажжибек Тлеужановной идут рука об руку, в мире и согласии вот уже более полувека, воспитали добрых, отзывчивых, одаренных дочерей Жанну, Гульмиру, шестерых внуков. Жанна Маратовна – полковник, кандидат педагогических наук, профессор, ныне проходит службу в Национальном университете

СЫНОВНИЙ ДОЛГ

Высокий коренастый мужчина переходит вброд небольшую реку, помогая перебраться раненым товарищам, на плечах — тяжелое снаряжение. Впереди лесная опушка, за которой их настигает опасность. Фашисты, чтобы выйти из окружения, наносят контрудар в районе деревень Костино и Леушино. Батальон попадает под дробящий удар наступающей вражеской пехоты, падают бойцы. Последний взгляд – в низкие облака: «А в родной деревне небо другое...»

В деревне в Семипалатинской (ныне – Абайской) области небо и вправду другое. А Родина – одна, и 39-летний Беккали Сасайбаев был направлен на пылающие огнем рубежи западной части страны. В далекой стороне остались любимая жена Жамал и двухлетний сын Толеукали, родившийся после страшного «казахского голодомора», унесшего жизни

его трех старших братьев.
 С боями Беккали Сасайбаев дошел до восточной части Смоленской области. Освободили райцентр Карманово 23 августа 1942 года. Но фашисты, огрызаясь, не хотели терять подготовленные позиции, к тому же на их стороне был перевес в технике и человеческих ресурсах. Каждую крохотную деревню приходилось отнимать с потерями.

Так случилось и 3 сентября 1942 года. Беккали в составе 5-го гвардейского мотострелкового полка 3-ей гвардейской мотострелковой дивизии сражался с товарищами севернее деревни Костино. Это место и стало местом его упокоения на ближайших 75 лет. Место - неизвестное семье, получившей извещение, что красноармеец Беккали Сасайбаев, «верный воинской присяге, проявив геройство и мужество», пропал без вести...

Сын Толеукали, оставшийся в 6 лет сиротой, воспитывался у родственников. Жениться, в его семье родилось четверо сыновей. И неоднократно Толеукали Беккалиев вздыхал и вспоминал о том, что пустота в его душе - от неизвестности, узнать бы, где погиб его отец.

В юбилейный победный 2015 год я, военный врач и внук Беккали Сасайбаева, вплотную занялся поиском сведений о своем деде. Портал ОБД «Мемориал» выдал не совсем точные данные, но вычитываясь в скучные строки пожелтевших от времени документов, я понимал (нет, нутром чувствовал!) – это дед. Местом захоронения значилось поле в полутора километрах севернее деревни Костино.

Два года понадобилось, чтобы собраться, прежде всего, духом. Изначально возникло опрочечивое решение ехать в Гагарин (город в Смоленской области) и искать могилу самостоятельно. На семейном совете решили дозвониться до поисковых отрядов. Так один телефонный звонок соединил две страны через 3700 километров, внука погибшего в 1942-ом защитника Родины Беккали и командира поискового отряда «Курсант» Сергея Прохоренкова.
 7 октября 2017 года встреча состоялась у Вечного

огня у городского мемориала. Путь их лежал на север. Добрались до места. Сергей Прохоренков показал мне, где предположительно погуб дед – на север от деревни Костино. Затем путники направились в село Карманово – на братское захоронение №4. Я оставил горстку казахстанской земли на Кармановском мемориале, совершил семейную молитву. В разговоре Сергей Прохоренков сообщил, что имя моего деда Беккали Сасайбаева будет здесь увековечено.

В мою душу глубоко запала мысль, что надо найти деда. Теперь я знаю, что есть место, куда мы можем приехать и склонить головы в его память. Я искренне почувствовал утрату, скорбь. Но в то же время – спокойствие от того, что нить поколений не прервана. Наш дед погуб смертью храбрых, защищая Родину ради потомков – ради нас. Четверо внуков и однанадцатая правнуков погибшего защитника Родины Беккали Сасайбаева будут крепко хранить память о нем.

Асылбек БЕККАЛИЕВ
 Центр военной медицины МО РК, г. Алматы

ОТ ГЕРОЕВ БЫЛЫХ ВРЕМЕН

ЖЕНСКИЙ ЭКИПАЖ ТАНКА Т-34 ВЫПОЛНЯЛ НА ФРОНТЕ СВОЙ ВОИНСКИЙ ДОЛГ НАРАВНЕ С МУЖЧИНАМИ

Их было четверо — Жамал Байтасова, Кулькен Токбергенова, Кульжамил Талканбаева, Жамиля Бейсенбаева. К сожалению, о боевом пути казах-танкисток информации практически нет. То, что известно, стало достоянием общечеловеческой культуры благодаря письмам наших соотечественников с фронта, а также исследованиям немногочисленных энтузиастов. Знаем только, что они погибли уже в конце войны и захоронены где-то в Прибалтике. Но мы верим, что настанет день, когда их могилы будут обнаружены, а души найдут упокоение на родной земле...

**Фархат КИЖИТАЕВ,
Асет КОБАСОВ (фото)**

В Караганде расследованием судеб героинь занимается полковник полиции в отставке Канат Саттарович Каренов - родной брат Рашида Саттаровича Каренова, известного казахстанского ученого, доктора экономических наук и профессора. Свою жизнь наш собеседник посвятил службе в правоохранительных органах и Вооруженных Силах Казахстана, занимал различные должности, в том числе, в структуре военного-следственного управления Центрального военного округа (впоследствии - региональное командование «Астана»), трудился заместителем начальника следственного управления Департамента внутренних дел Карагандинской области.

Мой отец Саттар проходил службу в органах НКВД, воевал на фронте командиром взвода в составе 1287-го стрелкового полка 36-й стрелковой дивизии. В одном из боев в сентябре 1942 года в районе села Зуевка Смоленской области был тяжело ранен, после чего проходил длительное лечение и был демобилизован. За этот бой удостоен ордена Красной Звезды. Его родной брат Аскар Каренов также защищал Родину, он отказался от брони, поскольку работал на одной из шахт, и был направлен в состав 33-й стрелковой дивизии 22-й армии 2-го Прибалтийского фронта. Он был войсковым разведчиком, неоднократно направлялся за линию фронта, чтобы добыть «языков». В одном

из таких рейдов в феврале 1944 года он и погиб, как сообщалось, это произошло близ деревни Семеновка Новосокольничевского района тогдашней Калининской области (ныне - Псковская), - рассказывает Канат Саттарович.

Его отец скончался в 1980 году. Перед смертью он завещал сыновьям найти могилу своего брата, привезти на нее горсть родной земли. Этот священный долг лег на плечи Каната Каренова.

Всю свою жизнь я работал в следственных органах, поэтому сам стал заниматься розыском места захоронения дяди, вел длительную переписку с Центральным архивом МО РФ в Подольске. Однако поиск осложнялся тем, что деревня Семеновка, у которой погиб дядя, была снесена в 50-х годах прошлого столетия. Именно в те годы прошла масштабная волна перезахоронений. Временные могилы были перенесены в более крупные братские захоронения. Наконец, выяснилось, что прах дяди Аскара был перенесен в место, находящееся в деревне Липшани Локнянского района Псковской области. В 2010 году я поехал туда и выполнил волю отца, - отмечает наш собеседник.

Псковичи тепло встретили казахстанца. После того, как склонил голову, он прочитал молитву на могиле дяди, местные жители спросили у него: «А сестренку свою навестите?» В первые секунды Канат Каренов не мог понять, о ком они говорят. Оказалось, что в пятистах метрах от места захоронения Аскара Каренова находится могила Героя Советского Союза Али Молдагуловой - прославленной девушки-снайпера,

которую вражеская пуля сразила в тот момент, когда она поднимала в атаку залегших бойцов.

В тот день я почтил и память нашей славной соотечественницы. Когда уезжали с кладбища, я заметил еще одну братскую могилу. Мне рассказали, что там покоятся 78 советских воинов, личности которых установить не удалось. В тот же день я купил еще один венок и отвез его к месту упокоения неизвестных солдат. Мне хотелось, чтобы на псковской земле всегда помнили подвиги героев-казахстанцев, которые отдали свои жизни в борьбе с нашим общим врагом. А их там помнят, в этом я убедился лично, - говорит наш собеседник.

С того времени Канат Каренов, уже вышедший на заслуженный отдых, занялся исследовательской работой. Он уверен, что солдаты, совершившие подвиги на полях сражений Великой Отечественной, не должны остаться неизвестными.

Об экипаже танка Т-34, который состоял из уроженок Карагандинской области Жамал Байтасовой, Кулькен Токбергеновой, Кульжамил Талканбаевой, Жамили Бейсенбаевой, он узнал из материала областной газеты «Советтик Караганды», опубликованного 22 августа 1944 года и присланного с фронта младшим сержантом Топатаем Жунусовым. Назвав их имена, тот писал: «Отважные подвиги девушек преисполняют гордостью казахский народ. Пусть и дальше возносится слава казахских девушек-танкисток!». В 1969 году в своей книге «Под знаменем Победы» о героинях написал писатель-фронтовик, доктор исторических наук Газиз Абишев. Может показаться странным, но ни одного экземпляра этого произведения в казахстанских библиотеках Канат Каренов не нашел, больше книга не переиздавалась. Поэтому большой удачей было найти ее в одной частной коллекции в Москве, откуда карагандинец ее выкупил.

Следующим, кто поднял вопрос о судьбе женского танкового экипажа, был писатель-фронтовик Калмухан Исабаев, который после Победы шесть лет был командантом немецкого города Ильменау. В канун 9 мая 1975 года он написал небольшой материал в газету

«Қазақ әдебиеті», в котором обратился к читателям и попросил откликнуться тех, кто владеет информацией и может рассказать о жизни и боевом пути танкисток. К сожалению, этот призыв так и остался без ответа...

В феврале 2019 года этот же вопрос в журнале «Маңгілік ел», переведенном на несколько языков, в том числе и на английский, подняла казахстанский журналист Дина Игсатова.

Эта история побудила Каната Каренова вновь взяться за перо. До этого он уже опубликовал две книги - «Кешір інім, кешір» («Прости, мой брат, прости»), сборник «Дорогой подвиг и славы», в который вошли трогательные воспоминания его детства, рассказы родных, очерки о встречах с фронтовиками. Новый труд карагандица, который вышел в свет в 2019 году на казахском и русском языках, получил название «Когда вернутся ласточки» и был посвящен Жамал Байтасовой, Кулькен Токбергеновой, Кульжамил Талканбаевой, Жамиле Бейсенбаевой. В нем рассказывается о фронтовых подвигах гордых девушек, дочерей Великой Степи, которые взяли в руки оружие и не побоялись вступить в схватку с фашистами. Произведение - художественное, а не документальное, поскольку официальных сведений из Центрального архива МО РФ в Подольске получить не удалось (по словам Каната Саттаровича, многие документы до сих пор носят гриф «секретно»), несмотря на минувшие десятилетия, однако его ценность от этого не уменьшается. Книга выпущена скромным тиражом, поскольку издавалась за собственные средства пенсионера, также переведена на английский язык. Тем не менее, весной 2023 года с Канатом Кареновым связались представители студии «Казахфильм», которые предложили ему принять участие в написании сценария для будущего фильма, посвященного подвигу казахстанских танкисток.

В настоящее время наш земляк занимается активной общественной деятельностью: выступает перед молодежью в общеобразовательных школах, вузах, музеях, встречается с личным составом подразделений МВД, войсковых частей Национальной гвардии РК, Министерства обороны РК.

Почему мы так мало знаем о тех, кто воевал? Об их подвигах, судьбах и об их смерти во имя нашего с вами светлого, мирного будущего, в котором мы живем. Ведь именно их короткая, достойная уважения и память жизнь является и должна быть предметом для размышления о ценности, святости и преданности своей Родине. Ведь никому неизвестно расстояние между жизнью и смертью, как неизвестно, что будет завтра. Поэтому надо беречь и передавать из поколения в поколение наследие, оставленное нам предками, без которого нет будущего, - говорит Канат Каренов.

Хочется пожелать карагандинскому исследователю удачи в его нелегком пути. Выполняя заветы своего отца и соблюдая офицерскую честь, он выполняет большую работу, направленную на воспитание патриотизма подрастающего поколения, сохранение памяти о подвигах наших героических отцов, дедов и прадедов.

УКРЕПЛЕНИЕ ВОЙСКОВОГО ТОВАРИЩЕСТВА

В честь предстоящего Дня защитника Отечества в Жамбылской области на полигоне Айша Биби регионального командования «Юг» состоялись соревнования по стрельбе. Мероприятие приобрело межведомственный статус, поскольку в нем приняли участие представители различных силовых структур области. Соревнование организаторы посвятили памяти снайпера-казаха Тулегалы Абдыбекова, который в годы Великой Отечественной войны уничтожил 397 фашистов.

**Дина МУХАРИНОВА,
Владимир МАРТЫНЕНКО (фото),
пресс-служба Таразского гарнизона**

Свою команду на соревнования выставил каждый гарнизон регионального командования «Юг». Охотно и с готовностью на предложение принять участие в состязании откликнулись представители других воинских формирований: военнослужащие Пограничной службы КНБ, Национальной гвардии, Департамента полиции и Департамента уголовно-исполнительной системы Жамбылской области. К соревнованиям также присоединились военнослужащие военной полиции Таразского гарнизона и команда ветеранов Вооруженных Сил. Свыше ста участников сформировали пятнадцатую команду, каждая из которых боролась за звание лучшей.

В нашем региональном командовании «Юг» уже стало доброй традицией накануне Дня защитника Отечества проводить соревнования по стрельбе среди представителей различных силовых структур, - отметил заместитель командующего РК «Юг» по боевой подготовке полковник Бауыржан Куренкеев. - Эти соревнования способствуют укреплению воинского

духа, боевого братства и сплочению воинских формирований и ведомств.

Соревнования включили в себя проведение стрельбы из пистолета Макарова и автомата Калашникова. В состав каждой команды вошли четверо мужчин и одна женщина. После пробных пристрелочных выстрелов, участники приступили к стрельбе на зачет. Стремление каждого военнослужащего: направить все десять

патронов в самый центр мишени. Те, у кого это получалось лучше всего, увеличивали свои шансы на победу.

Прозрачность при подсчете баллов и соблюдение четко прописанных правил конкурса обеспечили объективность судейства и справедливое распределение мест. Участники соревнований высоко оценили и качественную организацию мероприятия, и возможность встречи и знакомства с коллегами из других силовых ведомств.

Я очень рада принимать участие в этих соревнованиях! Это здорово, что мы собрались все на одной площадке, на одном полигоне, - выразила свою радость офицер Департамента пограничной службы КНБ по Жамбылской области подполковник Калдина Омаркулова. - Побольше бы таких соревнований, которые укрепляют нашу войсковую дружбу между силовыми структурами. Спасибо организаторам за такое мероприятие: здесь мы смогли показать свой профессионализм и свое мастерство.

Со словами Калдины Омаркуловой полностью согласен офицер Департамента уголовно-исполнительной системы Жамбылской области лейтенант юстиции Адилбек Сагымбаев. Он также выразил благодарность руководству регионального командования «Юг» за организацию на полигоне соревнований, отметив, что благодаря таким состязаниям военнослужащие различных ведомств объединяются и взаимодействуют. По итогам соревнований в командном зачете по стрельбе из автомата Калашникова все три первые позиции завоевали хозяева турнира: на первом месте - военнослужащие Жаркентского гарнизона РК «Юг», на втором - бойцы Луговского гарнизона, и третье место заняла команда Гвардейского гарнизона.

В стрельбе из пистолета Макарова в командном зачете в лидеры выбыли военнослужащие Департамента пограничной службы КНБ. Второе место завоевала команда Шымкентского гарнизона. И третье место у офицеров управления командующего войсками регионального командования «Юг».

Заслуженные медали и награды также вручены военнослужащим, которые в индивидуальном зачете

заняли призовые места, заявив о себе, как о лучших стрелках.

Соперники были достойные, борьба за первенство шла серьезная, - подчеркнул начальник управления боевой подготовки и службы войск Департамента пограничной службы КНБ Жамбылской области полковник Тимур Тайсенгиров. - Хотелось бы выразить большую благодарность руководству регионального командования «Юг» за организацию соревнований накануне Дня защитника Отечества и Дня Победы. Конечно, мы стремились занять призовые места. Мы стремились к победе. И, конечно же, рады нашим достижениям.

В повседневной службе представителям различных силовых структур не часто приходится соприкасаться: только в ходе совместных учений или совещаний. А вот так, в атмосфере здорового соперничества, состязания и азарта - только накануне профессионального праздника, благодаря инициативе руководства регионального командования «Юг».

Полигон Айша Биби стал отличной площадкой для межведомственного взаимодействия, укрепления воинского братства и войскового товарищества. В канун своего праздника защитника Отечества получили еще больше поводов гордиться военной формой, своей профессией и жизненным выбором.

С НЕПОДДЕЛЬНЫМ ИНТЕРЕСОМ

В преддверии Дня защитника Отечества и Дня Победы Управление начальника Вооружения ВС РК совместно со службой по организации работы с членами семей военнослужащих для восьмиклассников школы-гимназии № 32 организовали посещение Музея вооружения и военной техники ВС РК. Там выставлено более 130 экспонатов вооружения разных стран, многие из которых выпущены еще в начале прошлого века.

На бетонных площадках установлена техника, которая в разное время была призвана обеспечить успех каждого из видов и родов войск: самолеты, средства ПВО, артиллерийские орудия, минометы, танки и многое другое.

Нашим детям повезло, ведь их сопровождает самый первый начальник отделения хранения музейных экспонатов ВВТ ВС РК полковник Тихоненко Андрей Петрович, благодаря усилиям которого была собрана большая часть коллекции.

Посещение музея детьми особенно волнительно для Андрея Петровича, и хочется так много им рассказать. Сразу вспомнилось 5 мая 2005 года, когда первым посетителем музея стал Президент нашей страны. Вспомнилось, как был удивлен и обрадован генерал армии Мухтар Алтынбаев, когда увидел в коллекции МИГ-31, на котором он сам летал во время службы. Также был удивлен министр обороны Китая, когда увидел в ряду экспонатов пусковую установку из Поднебесной. Вспомнилось, как некоторые экспонаты музея прибывали в Астану своим ходом, например, вертолет МИ-6, который приземлился неподалеку от места, на котором он сейчас увековечен. А для самолета АН-26 прямо в степи построили полосу для посадки.

Другие экспонаты проделали более сложный путь. Самолет СУ-25 преодолел путь от Талдыкоргана до Астаны по дорогам общего пользования. Конечно, его везли на буксире, и за время пути пришлось сменить 26 колес.

Ребята слушали с большим интересом. Ведь не каждый день выпадает такая возможность не только

увидеть, но и услышать историю от первого лица. У школьников очень много вопросов. Их интересует абсолютно все. Тем более, что среди них есть дети из семей военнослужащих. Они не понаслышке знают о военной службе и желают продолжить семейную династию.

Школьников радует особенно то, что экспонаты можно трогать руками и даже забраться на них и посидеть внутри. Ребята высчитывают возраст пушек, танков и очень удивлены тому, что все это оружие много старше их самих.

А Андрей Петрович продолжает воодушевленно рассказывать о том, что в музее собраны настоящие раритеты вооружения. Некоторые экспонаты существуют даже в единственном экземпляре в мире. В свое время они были собраны, но не пошли в серию. Некоторых образцов нет даже в старейшем Военно-историческом музее артиллерии, инженерных войск и войск связи России в Санкт-Петербурге (основан в 1703 году). Как они сюда попали? Говорят, их привезли в Казахстан во время войны, при передислокации предприятий Ленинграда, Москвы и других городов, а потом так и оставили.

Дети подошли к мортире 1933 года выпуска. Ящик для снарядов выполняет роль козелков для кучера, ведь эту конструкцию раньше перевозила упряжка лошадей. Покрышки на колесах - резина и металл, никакой амортизации. Для извозчика, чтобы не вылетел на ухабах, вместо ремней безопасности предусмотрена цепь. Пристегнулся - и вперед.

Далее подходим к миномету с деревянными колесами, выпуска примерно 1930-1935 годов, к

«Катюше» с направляющими из обычных рельсов. Далее целая коллекция пушек «ЛБ» (в честь Лаврентия Бери), танков с легендарной «тридцатьчетверкой», системы ПВО «Скат», «Луна», «Тунгуска», и даже БТР-40, сделанный во время войны.

Здесь можно ходить часами, если осмотреть каждый образец и послушать о нем хотя бы минуту, это займет более двух часов.

Завершилось мероприятие экскурсией в казарму. На школьников это мероприятие произвело огромное впечатление и вызвало много эмоций. Выражаем благодарность командованию войсковой части 68665 за оказанную помощь в проведении мероприятия.

**Служба по организации работы
с членами семей военнослужащих ВС РК**

Цветы, родной мой Казахстан...

Цветы, родной мой Казахстан -
Земли прекрасней я не знаю.
Всевышним в дар ты послан нам.
Твои красоты воспеваю!

Здесь степи вольные, леса,
Пустыни, реки и озёра,
И горы, что под небеса,
Большие города и сёла.

Здесь люди добрые живут,
Творят, дерзают, созидают.
У них в почёте честь и труд,
А в праздник весело гуляют!

Мы вместе все одна семья -
Казах и русский, и кореец,
Татарин, турок и мордва,
Поляк, узбек, киргиз, чеченец.

И украинец, армянин,
Уйгур и немец, грек, эстонец,
Еврей, дунганин и грузин ...
Здесь каждый свой, не инородец!

Мы все - один большой народ,
С одной Отчизной и судьбой.
И вместе нам идти вперёд,
Над нами небо голубое!

Пусть будет мирным каждый час,
А в небе солнышко сияет!
И душу каждого из нас
Своим теплом пусть согревает!

**Подполковник
медицинской службы запаса
Станислав ФЕДОРОВ**

ҰЛЫ ЖЕҢІС КҮНІНЕ

*Сұрапыл соғыс оты санада тұр,
Жақсылықтар әлі қара да тұр.
Өкінішпен өртейтін езеңді,
Ардагерлер азайып бара жатыр!*

*Тобықтан от кешкендер күні кеше,
Терде отырды Жеңістің күні келсе.
Тір тұттың батырларға тағзым еттік,
Мақтандың ардагерлер кімің десе!*

*Жеңімпаздар шабысып, атысқандар,
Жау жағадан алғанда тартысқандар.
Абыздармен жалғайтын алтын көпір,
Әскери іс-қимылға қатысқандар!*

*Мәңгі от лаулап жанған алаңдағы,
Жеңіс күнінің сенбейтін алаулары.
Рухын аға бұрынның асқақтатқан,
Ұлы Отанның қорғаушы мамандары!*

*Жауынгерге белгілі жайдың бәрі,
Күзетте құрлық, әуе, айдындары.
Ұлы Жеңіс күнінің қарсаңында,
Армияның артағы айбындары!*

Марат ТУРБАЕВ

АРДАҚТЫ АРДАГЕРГЕ МЫҢ ТАҒЗЫМ

ЖЕТІСУ ГАРНИЗОНЫ

9 мамыр – Жеңіс күні мерекесі қарсаңында ҰОС ардагері 18 жасында майданға аттанған Сәрсенбай Қаңтарбай қарияны құттықтау іс-шарасы ұйымдастырылып өткізілді.

Ардагерді құттықтау шарасы Талдықорғандағы ардагерлер саябағында өтті. Онда Есжан Берліқожаұлы атындағы №11 орта мектептің 2 «Е»-сынып оқушысы Жанайым Жанатқызы ардагер атасына Жеңіс күніне арналған тапқақтарын айтып гүл шоқтарын берді. Сәрсенбай атамыз 1924 жылы 10 мамырда дүниеге келген. Үстіміздегі жылы 99 жасын тойлатса, келесі жылы бұйырса бір ғасырлық тойы – 100 жасқа толған мерейтойын тойламақ.

Соғыс жылдары ардагер атамыз даңқты қолбасшы Бауыржан Момышұлының құпия тапсырмаларын орындағандардың бірі болған. Қарт майдангер соғыстың басты қаруы саналған катюшаға жауапты болған. Қан майданда оқ пен оттың ортасында жүріп Польша, Литва, Латвия, Румыния сынды бес мемлекетті жаудан азат етуге қатысқан. 1945 жылы Берлинге жүз шақырым қалғанда қолынан ауыр жарақат алып, Мәскеуге жіберілгені. Ардагер бірінші және екінші «Отан соғысы» орденімен, басқа да медальдармен марапатталған. Қарт майдангер елге

келген соң ұстаздық етіп, пошта бөлімшесін басқарған. Ардагерлерді ұмытпай, құрмет көрсеткендеріне рақмет. Биыл Ұлы Жеңіске – 78 жыл. Елімізде соғыс болмасын. Әрқашан көгімізде тек бейбітшілік орнасын, - деді ҰОС ардагері Сәрсенбай Қаңтарбай.

Бүгінде еліміз өркендеп келеді, осының бәрі сіздердің арқаларыңыз. Болашағымыздың жарқын болуы жолындағы ерліктеріңізге тағзым етеміз. Жеңіс туының желбіреуі келешегіміздің кемел болуына кепіл болды. Бұл үшін қарыздармыз.

ӘКЕ КӨРГЕН ОҚ ЖОНАР

«Әркім өзі талпынбақ, басына бітер бағы үшін». 70 жыл бойы ат үстінен түспей, ерлік, батылдық, адалдық, асылдық, тектілік, елге сенімділікпен қызмет ету секілді батыршылдықтың басты мұраттарын жырлаған Ақтамберді жыраудың осы дана сөзін майор Талғат Маратұлы Мақсұтов өмірінің алтын қағидасы еткендей.

Талғаттың атасы Мақсұт Ақтоқтыұлы Сыздықов екінші дүниежүзілік соғыс басталғанда 12 жаста болған екен. Ата-анасынан айырылып, балалар үйінде өсті. Соғыс аяқталған соң отау құрып, төрт ұл мен төрт қыздың әкесі атанды. Екінші ұлы Марат – Талғаттың әкесі. Ол кеңес армиясындағы әскери борышын Свердловск қаласында өтеп, Москвадағы Жеңіс шеруіне де қатысқаны да бар. Әскерде танкіші мамандығын меңгерген әкесі капитан шенінде запасқа шықты. Талғаттың ағасы Тасқын 1998 жылы Зайсандағы Кандорин шекара заставасында мерзімді қызметін атқарса, бірнеше гарнизондарда әскери қызметте болған інісі 3-сыныпты сержант Қайрат бүгінде «Шығыс» өңірлік қолбасшылығының 44793 әскери бөлімінде.

Шығыс Қазақстан мемлекеттік техникалық университетін бітірген Талғат әскер қатарына 2012 жылы шақырылып, 32388, 21098, 54770 әскери бөлімдерінде қызмет етті. Қазір Абай гарнизонына қарасты 44736 әскери бөлімі тәрбие және идеологиялық жұмыстары бөлімінің аға офицері лауазымында. Құрлық әскерлерінің әскери институтында кәсіби деңгейін арттыру курсы жоғарғы деңгейде бітірген. Кәсіби білімі мен біліктілігін жетілдіріп қана қоймай, жауынгерлік дайындықта үздіктер сапында. Мәселен, 2021 жылы ҚР Қарулы Күштері дене дайындығының «Әскери спорттық кешенінде» жоғарғы нәтиже көрсеткені үшін марапатталды. Былтыр Құрлық әскерлерінің офицерлік ұшайыс сынағында іріктелген мықтылар арасында да жақсы жетістігімен көрінді. Хоккейден «Үздік қақпашы» номинациясын бірнеше жыл қатарынан иеленді. Әскери бөлімдер арасындағы сан түрлі мәдени-спорттық сайыстардың бірнеше мәрте жеңімпазы.

Зайыбы Қарлығаш Тұрсынқызының мамандығы мұғалім. Ол да әскери өмірдің қызығы мен қиыншылығын бірге көріп келеді. 2020 жылдан бері әскери қызметшілердің отбасы мүшелерімен жұмыс бойынша тәрбие және идеологиялық жұмыстар жөніндегі бөлім бастығының көмекшісі.

Әскери қызметке өзара түсіністікпен қарайтын отбасындағы басты принцип – балаларды Отанын сүйетін нағыз патриот ретінде жан-жақты тәрбиелеу. Тұңғышы Бекназар мектеп табалдырығын аттаған 2014 жылдан бастап математикадан халықаралық блиц-турнирде «Жаңа сабақ» жобасының бірінші орын дипломын бермей келеді. 2015-2016 оқу жылдары РФ Уральск мемлекеттік педагогикалық университеті ұйымдастырған халықаралық олимпиаданың ғылым негіздері бойынша І дәрежелі дипломын екі мәрте алды. Шығыс Қазақстан ғылыми-әдістемелік «Дарын» орталығының облыстық интеллектуалдық конкурсында үшінші орынды, Мұхтар Әуезовтың туғанына 120 жыл және Алашорда үкіметінің құрылғанына 100 жыл

толуына арналған «Мәңгілік ел қырандары» байқауында жоғарғы дәрежелі дипломды жеңіп алды. Спортта да жеңістері жетерлік. Атап айтқанда, ШҚО каратэ Федерациясы ұйымдастырған көптеген жарыстарда, «Шығыс» өңірлік қолбасшылығы Семей гарнизоны әскери қызметшілерінің балалары арасындағы таэквандо жарысында, мемлекеттік мейрамдарға арналған түрлі мәдени-спорт сайыстарда тек жүлделерді қанжығасына байлады. Оған қоса 2022 жылы Алматыда өткен дарынды балалардың «Әрқашан күн сенбесің!» республикалық өнер байқауы-фестивалінде де, Түркістан қаласында өткен ІІ республикалық жасөспірімдер арасындағы өнер байқауында да, биыл наурыз айында Павлодар қаласында болған «Дарындылар додасы» халықаралық байқауы-фестивалінде де барлық гран-при жүлделерін ұтты.

Екінші ұлы Бекарыс та осал емес. Ол – әскери қызметшілердің балалары арасындағы шахмат турнирінің бірнеше мәрте жеңімпазы әрі шағын футболдан үздік шабуылдаушы. Еліміз Қарулы Күштерінің 30 жылдығына арналған әскери қызметшілердің балалары арасындағы республикалық балалар мен жасөспірімдер арасындағы «Отан – отбасынан басталады» байқауына белсене қатысып, ҚР ҚК Бас штабы бастығының орынбасары – тәрбие және идеологиялық жұмыс департаментінің бастығы генерал-майор С.Борамбаевтың сертификатын алды.

Ал, 10 жасар Бекжан 2019 жылы Шығыс Қазақстан ғылыми-әдістемелік «Дарын» орталығының облыстық интеллектуалдық конкурсында топты жарды. Каратэ шикюокушинкайдан қалалық жарыстардың жеңімпазы. Мысалы, Ұлы Абайдың 175 жылдығында ашық чемпионатта үшінші орынды ұтты. Әскери қызметшілердің балалары арасындағы гарнизондық спартакиадада белтемірге тартылудан күштінің күштісі болғандықтан жеңіске жетті. Сондай-ақ, Бекжан – шағын футболдан үздік қорғаушы.

Офицердің ойынша, жақсы әдет жақсы отбасының белгісін білдіреді. Ұл-қыздарымызды салауатты өмір салтын қалыптастыруға, спорт пен дене шынықтыруға кішкентайынан баулысақ, күшті, жігерлі, рухты, мінез-құлықты болып тәрбиеленуіне көмектеседі. Денесі шыныққан бала өсе келе өмірде кездесетін түрлі кедергілер мен қиындықтарды өзге жора-жолдастарына қарағанда оңай жеңеді.

Майор Талғат Маратұлы Мақсұтовтың өмірдегі мақсат-мұраты – үнемі еңбектеніп, әрдайым білімді жетілдіру және ең бастысы – ұрпаққа дипломн беріп беру. Әр қазақтың баласы намысшылдығымен және еңбекқорлығымен тұлғаланып тұруы тиіс.

Алуа СӨКЕНҚЫЗЫ «ШЫҒЫС» өңірлік қолбасшылығы

СЕМЕЙЛІК ОҚУШЫЛАРДЫҢ САЯХАТЫ

АБАЙ Өңірлік ГАРНИЗОНЫ

Абай гарнизонына қарасты 30217 әскери бөлімі «Бабалар ізімен» науқаны аясында Семей қаласындағы мектеп оқушыларына арналған Ашық есік күнін ұйымдастырды.

орынбасары подполковник Талғат Бәйгебаев. Оқушылар сондай-ақ казарма ішіне бас сұғып, сонымен қатар асханадағы ас мәзірімен де танысып көрді. Шара соңында жас толқын әскери өмірге деген қызығушылықтарымен білісті. Әскери бөлім де елжанды жас ұрпақтардың рухын көтеруде Отан қорғау саласының маңызы зор екендігіне тоқталды.

Шара шаһардағы «Жасулан» ерлер лицейінің тәрбиеленушілерімен қатар №7 және №44 жалпы білім беретін мектеп оқушылары қатысты. Танымы мен тағылымы мол кеште білім алушыларға әскери техникалар мен заманауи қару-жарақ түрлері таныстырылды. – «Бабалар ізімен» науқаны аясында жүргізілген шара ескеңең ұрпақ бойына патриоттық сезім ұялатып, отансүйгіштік қасиеттерін оятады. Жалпы «Шығыс» өңірлік қолбасшылығына қарасты әскери бөлімнің тарихи тереңнен бастау алады, - дейді 30217 әскери бөлімі командирінің

2023 ЖЫЛҒА ЖАЗЫЛУ

«ГИС «Әскери Медиа» ЖШС «Айбын» журналы мен «Сарбаз» газетіне 2023 жылға жазылу нұсқасын ұсынады. Сіздер біздің басылымдардан Қазақстандағы және әлемдегі әскери жаңалықтарды, сондай-ақ жаһанда болып жатқан түрлі оқиғаларға қатысты сараптамалық шолуларды оқи аласыздар.

Индекс 74055

«АЙБЫН» ЖУРНАЛЫ

Индекс 64204

«САРБАЗ» ГАЗЕТИ

Индекс 64687

«ӘСКЕРИ ЗАҢҒЕР» ГАЗЕТИ

«САРБАЗ» ГАЗЕТИНЕ ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:
1 ЖЫЛ – 13574,64/13798,08 (ҚАЛА/АУЫЛ)

«АЙБЫН» ЖУРНАЛЫНА ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:
1 ЖЫЛ – 32835,60/32887,20 (ҚАЛА/АУЫЛ)

«ӘСКЕРИ ЗАҢҒЕР» ГАЗЕТИНЕ ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:
1 ЖЫЛ – 6483,60/6535,20 (ҚАЛА/АУЫЛ)

Мекен-жай: 010000, Астана қ., Есіл ауданы, Комсомол тұрғын алабы, Домалақ ана көшесі, 11 үй, «Сарбаз» газеті мен «Айбын» журналының редакциясы.
Тел/факс: 8(7172) 25-21-63.
Электронды мекенжай: INFO@SARBAZ.KZ

SARBAZ

ҚР Қорғаныс министрлігінің тапсырысы бойынша шығады

Меншік иесі: «ГИС Әскери Медиа» ЖШС

Шығарушы редакторлар
Тимур АУБАКИРОВ
Ерлібай ҚАДЫРБАЙ

Тілшілер:
Меруерт САФАЕВА
Рима БӨБЕУОВА
Нариман ДЮСЕНОВ

Дизайнер
Адил ШЕРИМБЕТОВ

Корректорлар
Сымбат НҰРХАЙДАРОВА

«Шығыс» Өңқ аймақтық тілші
Алуа ИСКАКОВА
«Астана» Өңқ аймақтық тілші
Фархат КИНЖИТАЕВ

Газет «Сарбаз» деген атаумен 2007 жылдың 2-тамызынан бастап шығады. ҚР Инвестициялар және даму министрлігінде 2015 жылдың 30-сәуірінде тіркелген, куәлігі №5340-Г. Авторлардың пікірі редакцияның көзқарасымен әрқыз сәйкес келе бермейді. Қолжазба мен фотосурет рецензияланбайды және кері қайтарылмайды. Редакция автор материалын мазмұнын сақтай отырып өңдеуге, қысқартуға құқылы. Газет жұма күні шығады. Бағасы келісімді.

Редакцияның мекенжайы: ҚР, 010000, Астана қ., Есіл ауданы, Комсомол тұрғын алабы, Домалақ ана көшесі, 11 үй. Вебсайт: www.sarbaz.kz. Тел/факс: 8 (7172) 25-21-63. E-mail: INFO@SARBAZ.KZ. Газет «Алматы-Болашақ» баспаханасында басылып шығады. Алматы қаласы, С.Мұқанов көшесі, 223-Б. Калемі 3 Б. т. Офсеттік басылым. Индекс 604 8. Таралымы 3103 дана. Тапсырыс №18. Номер кезекшісі Меруерт САФАЕВА.

